

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0600200624

**за извършен одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет на
Република България за 2023 г.**

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 412 от 03.10.2024 г.
на Сметната палата (Протокол № 37)

СЪДЪРЖАНИЕ

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК	5
Част първа	7
РЕЗЮМЕ	7
Част втора.....	9
ВЪВЕДЕНИЕ.....	9
Част трета.....	11
КОНСТАТАЦИИ	11
I. Съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ с изискванията на нормативните и вътрешните актове	11
II. Степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ спрямо заложените в ЗДБРБ за 2023 г.	12
III. Съответствие на изпълнението на ДБ за 2023 г. с основните принципи, правила и показатели, заложи в ЗПФ и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета.....	28
Част четвърта.....	46
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	46
ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ	47
ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200624.....	47
ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА.....	49
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200624	49
СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА	56

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АДФИ	Агенция за държавна финансова инспекция
АСБП	Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза
АУАН	Акт за установяване на административно нарушение
БАН	Българска академия на науките
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
БВП	Брутен вътрешен продукт
БНБ	Българска народна банка
БНР	Българско национално радио
БНТ	Българска национална телевизия
БТА	Българска телеграфна агенция
ВСС	Висш съдебен съвет
ДАДРВВЗ	Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“
ДБ	Държавен бюджет
ДВ	Държавен вестник
ДВУ	Държавно висше училище
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗДД	Закон за държавния дълг
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗСП	Закон за Сметната плата
КРС	Комисия за регулиране на съобщенията
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КФП	Консолидирана фискална програма
МВР	Министерство на вътрешните работи
МВнР	Министерство на външните работи
МЕ	Министерство на енергетиката
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИР	Министерство на иновациите и растежа
МК	Министерство на културата
ММС	Министерство на младежта и спорта
МО	Министерство на отбраната
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МТС	Министерство на транспорта и съобщенията
МТ	Министерство на туризма
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
НС	Народно събрание
НСИ	Национален статистически институт

НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НФ	Национален фонд
ОИДБРБ	Отчет за изпълнението на държавния бюджет на Република България
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПРБ	Първостепенен разпоредител с бюджет
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РБ	Република България
РМС	Решение на Министерския съвет
СБП	Средносрочна бюджетна прогноза
СП	Сметна палата
ССА	Селскостопанска академия
СФУК	Системи за финансово управление и контрол
УПМСНА	Устройствен правилник на МС и неговата администрация
ЦБ	Централен бюджет
ЮЛНЦ	Юридически лица с нестопанска цел

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК

Термин	Значение
Бюджетна субсидия	Трансфер с общо или целево предназначение, който централният бюджет предоставя безвъзмездно на бюджетна организация за съответната бюджетна година.
Бюджетни взаимоотношения	Трансфери и временни безлихвени заеми
Бюджетни организации	Юридически лица, чиито бюджети се включват в държавния бюджет, в бюджетите на общините, в бюджетите на социалноосигурителните фондове и др.
Бюджетни средства	Парични средства, постъпващи, съхранявани, трансферирани и/или разходвани по отделните бюджети.
Бюджетно салдо	Разликата между приходите, помощите и даренията, разходите и бюджетните взаимоотношения.
Временен безлихвен заем	Отпуснатите и подлежащи на възстановяване парични средства между централния бюджет, бюджетите и сметките за средства от ЕС.
Налични към края на годината поети ангажименти за разходи	Ангажименти за разходи, независимо кога са били поети, които са останали неизпълнени/нереализирани към края на годината и подлежат на изпълнение/реализиране изцяло или частично в следващите бюджетни години.
Нови задължения за разходи	Паричните задължения за разходи, които възникват през текущата година, независимо от това дали са платени, с изключение на задълженията за разходи за персонал, пенсии, лихви по дълга, за данъци и други публични държавни и общински вземания.
Поети ангажименти за разходи	Клаузи на договори и разпоредби на нормативни и административни актове, които обвързват бюджетните организации с бъдещи плащания за разходи и/или нови задължения за разходи с определима стойност, с изключение на: разходите за персонал, пенсии, лихви по дълга, както и разходите за данъци и други публични държавни и общински вземания.
Помощи и дарения	Средствата от ЕС и по други международни програми и договори, както и всички други безвъзмездно предоставени на бюджетните организации средства, които не са глоби, санкции, неустойки или конфискувани активи.
Приходи	Паричните постъпления за съответната бюджетна година от: данъци, осигурителни вноски, други вноски, такси, глоби, санкции и неустойки, конфискувани активи, лихви, дивиденди и други доходи от финансови активи, както и всички други парични нетни постъпления на бюджетните организации.
Разходи	Плащанията за съответната бюджетна година за: персонал и свързаните с него осигурителни вноски, доставки на нефинансови активи, услуги, лихви, възмездно използване на ресурси на трети лица, обезщетения, санкции и неустойки, както и за безвъзмездно предоставени средства на физически и юридически лица.
Социалноосигурителни фондове	Националният осигурителен институт и фондовете на ДОО, на НЗОК и всички други юридически лица и фондове, които се

Средносрочен период	включват в обхвата на подсектор „Социалноосигурителни фондове“.
Средства от ЕС	Период от три години Помощи и дарения, както и средства, които са елемент на финансирането, предоставени от ЕС.
Средства по други международни програми и договори	Заеми, помощи и други безвъзмездно получени средства по международни програми и договори извън средствата от ЕС.
Структурен баланс	Годишното салдо на сектор „Държавно управление“, коригиран спрямо икономическия цикъл, без отчитане на еднократните и временните мерки.
Трансфер	Безвъзмездно прехвърляне на парични средства между ЦБ, бюджетите, сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства.
Чужди средства	Съдебни гаранции, гаранциите за обезпечаване на временен внос, депозити за участие в конкурси и търгове, др. гаранции, депозити и средства, временно съхранявани от бюджетната организация за сметка на други лица, вкл. Събиране, разходване или временно съхраняване на средства за сметка на бюджети или на сметки за средства от ЕС

Част първа

РЕЗЮМЕ

Предмет на одита е отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България (ОИДБРБ) за 2023 г.

Определената област на изследване е „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2023 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета”, за което са формулирани следните цели:

1. Да се установи съответствието в област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2023 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“ с изискванията на правната рамка.

2. Да се установи състоянието на системите за финансово управление и контрол (СФУК) по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2023 г.

3. Да се изготви доклад със становище по ОИДБРБ за 2023 г. за внасяне в Народното събрание (НС), на основание чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата (ЗСП).

От областта на изследване са изключени бюджетните взаимоотношения с общините, поради големия им брой и широкия кръг от разнородни функции и дейности, свързани с голям обем информация и невъзможност в рамките на ограничените времеви ресурси да бъдат обхванати, в резултат на което е невъзможно събирането на достатъчни и уместни одитни доказателства.

Приложени са следните критерии за оценка: съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2023 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета с изискванията на правната рамка; степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ за 2023 г. спрямо утвърдените със Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2023 г. и предходния отчетен период и съответствие на СФУК с приложимата правна рамка по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2023 г.

При извършения одит е установено, че изготвеният и представен в Сметната палата (СП) отчет е в съответствие с изискванията на Закона за публичните финанси (ЗПФ), действащите вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2023 г.

Изпълнението на приетите със ЗДБРБ за 2023 г. *Приходи, помощи и дарения* е 97,5 на сто, като са постъпили с 1 025 530,9 хил. лв. по-малко от планираните. Това се дължи основно на неизпълнението на *Данъчните приходи*, респективно на ДДС (със 788 505,9 хил. лв. по-малко), следван от корпоративния данък (с 580 912,6 хил. лв. по-малко). Отчетените *Приходи, помощи и дарения* по централния бюджет (ЦБ) представляват 91,4 на сто от общо отчетените по ДБ за 2023 г.

Установено е превишение на отчетените суми по показателя *Максимален размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети* спрямо уточнения план към 31.12.2023 г. от шест първостепенни разпоредители с бюджет (ПРБ)¹ и по показателя *Максимален размер на новите задължения за разходи* от един ПРБ,² с което не е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ и е нарушена бюджетната дисциплина.³

Не е установено превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план с изключение на един ПРБ⁴, от който не е спазена разпоредбата на чл. 77 от ЗДБРБ за 2023 г.

¹ Министерство на иновациите и растежа; Министерство на земеделието и храните; Министерство на финансите; Министерство на културата; Министерство на отбраната и Омбудсмана

² Министерство на земеделието и храните

³ §2 от ДР на ЗПФ

⁴ Министерство на културата

Изпълнението на отразените в ОИДБРБ за 2023 г. разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на Европейския съюз (ЕС) е 96,2 на сто или с 1 772 970,3 хил. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2023 г.

Бюджетното салдо по ОИДБРБ за 2023 г. е отрицателно и е в размер на (-5 268 579,2) хил. лв., което е със 747 439,4 хил. лв. по-малко от заложеното (- 6 016 018,6) хил. лв. в ЗДБРБ за 2023 г.⁵

В отчета за изпълнението на ДБ за 2023 г., операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 5 268 579,2 хил. лв., в т. ч. външно финансиране (нето) в размер на 4 630 875,4 хил. лв., вътрешно финансиране (нето) 637 476,6 хил. лв. и приватизация 227,2 хил. лв.

Реализиран е дефицит по Консолидираната фискална програма (КФП) за 2023 г. в размер на (-5 618 075,7) хил. лв., т.е. превишава с 0,06 пр. п. заложената референтна стойност за дефицита по КФП във фискалното правило по чл. 27, ал. 4⁶ на ЗПФ в условията на извънредни обстоятелства, съгласно ал. 5 на същата разпоредба. Отчетени са с 3,5 на сто повече *Приходи, помощи и дарения* и 9,9 на сто повече *Разходи и вноска за бюджет на ЕС* спрямо предходната година.⁷

Извършените промени на основание чл. 109 и чл. 110 от ЗПФ по бюджетите на ПРБ, включени в одитните извадки, са в съответствие с изискванията на нормативните актове и вътрешните правила, в т. ч. съгласуването⁸ на предложените от Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) допълнителни разходи по бюджета му в размер до 1 млрд. лв. На заседание на Министерския съвет (МС) е взето решение за прецизиране на сумата, след което е издадено постановление⁹ за допълнителни разходи по бюджета на МРРБ в размер до 1,2 млрд. лв., на основание чл. 109 от ЗПФ.¹⁰

Състоянието на системите за финансово управление и контрол в изследваната област е добро, функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

⁵ Одитно доказателство № 2, прил. 1

⁶ Годишният бюджетен дефицит по КФП, изчислен на касова основа, не може да надвишава 3 на сто от brutния вътрешен продукт.

⁷ Одитно доказателство № 2, прил. 2

⁸ на 22.12.2023 г.

⁹ ПМС № 355 от 29.12.2023 г.

¹⁰ За разликата до приетата с ПМС сума не е извършено съгласуване, тъй като изменението в сумата е иницирано на заседанието на МС.

Част втора

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Одитът на ОИДБРБ за 2023 г. е осъществен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4, във връзка с чл. 6, ал. 5 и чл. 38, ал. 1 от ЗСП, одитна задача № 365 от Програмата за одитната дейност на СП за 2024 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-02-006 от 28.05.2024 г. на Тошко Тодоров, заместник-председател на Сметната палата.

Одитираният период е от 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г.

2. Информация за одитирания обект

Министърът на финансите изготвя годишния ОИДБРБ и отчет на КФП¹¹ за съответната година, въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчетата на ЦБ.¹²

В ДБ са включени ЦБ, самостоятелните бюджети на НС и на съдебната власт, бюджетите на органите на изпълнителната власт, на другите държавни органи и бюджетни организации, извън посочените в чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ.¹³

В ДБ не се включват¹⁴ самостоятелните бюджети на общините, бюджетите на социалноосигурителните фондове, Българската академия на науките (БАН), държавните висши училища (ДВУ), Българската телеграфна агенция (БТА), Българската национална телевизия (БНТ), Българското национално радио (БНР) и др.¹⁵

Пряко ангажирани с изпълнението и отчитането на ДБ в Министерството на финансите (МФ) са дирекциите „Държавно съкровище“, „Държавни разходи“, „Финанси на общините“ и др.

Отговорност за управленските решения през одитирания период по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) носят Росица Велкова-Желева – министър на финансите за периода 01.01.2023 г. – 06.06.2023 г. и Асен Василев – министър на финансите за периода 06.06.2023 г. – 31.12.2023 г.¹⁶

3. Цели на одита

Формулираните цели на одита са:

3.1. Да се установи съответствието в област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2023 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“ с изискванията на правната рамка.

3.2. Да се установи състоянието на СФУК по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2023 г.

3.3. Да се изготви доклад със становище по ОИДБРБ за 2023 г. за внасяне в НС, на основание чл. 6, ал. 5 от ЗСП.

4. Обхват на одита и ограничения в обхвата

Определена е област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2023 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“. От областта на изследване са изключени бюджетните взаимоотношения с общините, поради големия им брой и широкия кръг от разнородни функции и дейности, свързани с голям обем информация и невъзможност в рамките на ограничения времеви ресурс да бъдат обхванати, в резултат на което е невъзможно събирането на достатъчни и уместни одитни доказателства.

¹¹ чл. 4 от ЗПФ: КФП е система от обобщени показатели по ЦБ и по бюджетите, сметките за средствата от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации.

¹² чл. 138, ал. 1 от ЗПФ

¹³ чл. 42, ал. 1 от ЗПФ

¹⁴ чл. 42, ал. 2 от ЗПФ

¹⁵ чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ

¹⁶ **Одитно доказателство № 1**, справка

5. Критерии за оценка

Приложени са следните критерии за оценка: съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2023 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета с изискванията на правната рамка; степен на изпълнение на показателите по отчета за изпълнението на ДБ за 2023 г. спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2023 г. и предходния отчетен период; съответствие на СФУК с приложимата правна рамка по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2023 г.

6. Одитни стандарти

Одитът е изпълнен в съответствие с Рамката за професионални становища на Комитета за одитни стандарти на Международната организация на Върховните одитни институции – ИНТОСАЙ, МСВОИ 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Принципи за одита за съответствие и МСВОИ 4000 Стандарт за одит за съответствие.

Част трета

КОНСТАТАЦИИ

I. Съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ с изискванията на нормативните и вътрешните актове

В ДБ се включват ЦБ, самостоятелните бюджети на НС и на съдебната власт, бюджетите на органите на изпълнителната власт, на другите държавни органи и на бюджетните организации,¹⁷ с изключение на бюджетите на общините, на социално-осигурителните фондове,¹⁸ на БАН, ДВУ, БТА, БНТ, БНР,¹⁹ и на други икономически обособени лица и структурни единици, включени в КФП.²⁰

Съгласно чл. 24 от Устройствения правилник (УП) на МФ, от специализираната администрация на министерството се осъществява координация на дейностите по изготвянето на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България по показателите, по които е приет, на проекта на доклад към него, на отчета на КФП, както и на дейностите, свързани с внасянето им за разглеждане и приемане от МС.^{21,22} В изпълнение на тези задължения, от директора на дирекцията ежегодно се представя на министъра на финансите за утвърждаване *График за изготвяне на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България* за съответната година и доклада към него, и внасянето им за разглеждане и приемане от Министерския съвет. С този график се определят общите изисквания за вътрешната организация в МФ и администрациите на второстепенните разпоредители с бюджет (ВРБ) по бюджета на МФ за подготовка на необходимите документи и сроковете за тяхното представяне, за целите на изготвяне на ОИДБРБ за съответната година по показателите, по които е приет, проекта на доклад към него, както и отчета на КФП. В *Графика* са описани подробно всички етапи и стъпки по изготвянето на посочените документи с отговорни дирекции и срокове за представяне. Графикът е утвърден от министъра на финансите.²³

Контролът на процеса по координация, организация и изготвяне на проекта на ОИДБРБ за 2023 г. по показателите, по които е приет, както и на доклада към ОИДБРБ за 2023 г., въз основа на анализи от съответните отговорни агенции и дирекции на МФ, се осъществява от директора²⁴ чрез полагане на съгласувателен подпис, при изпращането за вътрешно съгласуване до съответните компетентни дирекции в МФ на проекта на ОИДБРБ/проекта на доклад към отчета.²⁵ След приключване на процедурата по вътрешно съгласуване, същият се изпраща от министъра на финансите до председателя на Сметната палата в срока по чл. 138, ал. 2 на ЗПФ, като контролът за изпълнението се удостоверява с подпис на директора.²⁶

Годишният ОИДБРБ за 2023 г. е изготвен по показателите, по които е приет, с което е спазено изискването на чл. 138, ал. 1 от ЗПФ. Допълнително отразените в отчета показатели допринасят за неговата изчерпателност и прозрачност, докладване и контрол.²⁷ Отчетът за изпълнението на ДБ за 2023 г. и отчетът на КФП за 2023 г. са представени в СП в законоустановения срок²⁸ с вх. № 04-01-98 от 24.06.2024 г.²⁹ С писма вх. № 04-01-132 от 08.08.2024 г. и вх. № 04-01-135#1 от 23.08.2024 г. допълнително са представени в СП

¹⁷ чл. 42, ал. 1 от ЗПФ

¹⁸ чл. 42, ал. 2 от ЗПФ

¹⁹ чл. 13, ал. 3 от ЗПФ

²⁰ чл. 13, ал. 4 от ЗПФ

²¹ Дирекция „Държавно съкровище“ (ДС) в МФ, като организацията и контрола на процеса се осъществяват от директора на дирекцията

²² Одитно доказателство № 1, дл. х-ристика, т. 9

²³ Одитно доказателство № 4, график

²⁴ Директорът на дирекция ДС

²⁵ Одитно доказателство № 4, график, имейл

²⁶ Одитно доказателство № 4, съгласуване

²⁷ Одитно доказателство № 2 и Одитно доказателство № 4

²⁸ чл. 138, ал. 2 от ЗПФ

²⁹ Одитно доказателство № 2

годишният отчет за изпълнението на ДБ и отчет на КФП за 2023 г., изготвени въз основа на одитираните годишни отчети на ПРБ и на ЦБ. По отчета за изпълнението на ДБ (Приложение 1) няма промяна спрямо представения с писмо с изх. № 04-01-98 от 24.06.2024 г.

Годишният отчет за изпълнението на ДБ и отчетът на КФП за 2023 г. са изготвени и представени в съответствие с изискванията на чл. 138, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

Изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2023 г. са в съответствие с изискванията на ЗПФ, на действащите през одитирания период вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания. Осъществени са контролни дейности по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ от отговорните лица, съгласно изискванията на вътрешните актове.

II. Степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ спрямо заложените в ЗДБРБ за 2023 г.

Държавният бюджет се приема със закон, който включва: обобщени показатели за ДБ на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, вноската в общия бюджет на ЕС, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането, основните бюджетни взаимоотношения на бюджетите на общините с ЦБ, както и бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на социалноосигурителните фондове и с другите бюджети и сметки, попадащи в обхвата на КФП; бюджетите на ПРБ – част от ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането; разходите по бюджетите на ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет – по области на политики/функционални области и/или бюджетни програми, а разходите на НС – по функционални области; разходите на съдебната власт, вкл. по органи; максималните размери на ангажименти за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ. Със ЗДБРБ могат да се определят лимити за разходи за персонал по бюджетите на ПРБ по ДБ, както и да се определят и други показатели.³⁰

Министърът на финансите изготвя годишния отчет за изпълнението на ДБ по показателите, по които е приет и отчет на КФП въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчета на ЦБ, който, придружен с доклад, се приема от МС и се внася в НС.³¹

1. Степен на изпълнение на основните показатели по ОИДБРБ за периода 2021 г.-2023 г.

Изпълнението на приходите, помощите и даренията, разходите, трансферите, временните безлихвени заеми, вноската в общия бюджет на ЕС и дефицита/излишъка по ДБ на РБ за периода 2021 г.-2023г. е представено в следната таблица:

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет 2021 г.		Отчет 2022 г.		Отчет 2023 г.		Отчет 2023 г./ 2022 г. к.6/к.4	Отчет 2023 г./ 2021 г. к.6/к.2
	размер млн. лв.	отн. дял %	размер млн. лв.	отн. дял %	размер млн. лв.	отн. дял %		
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	30 921,1		34 945,4		39 785,0		113,8	128,7
Данъчни приходи	27 336,5	88,4	31 679,3	90,7	34 349,8	86,3	108,4	125,7
Неданъчни приходи	3 130,8	10,1	3 260,6	9,3	5 429,9	13,6	166,5	173,4
Помощи и дарения	453,7	1,5	5,5	0,0	5,3	0,01	96,1-	1,2

³⁰ чл. 86 от ЗПФ

³¹ чл. 138 от ЗПФ

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет 2021 г.		Отчет 2022 г.		Отчет 2023 г.		Отчет 2023 г./ 2022 г. к.6/к.4	Отчет 2023 г./ 2021 г. к.6/к.2
	размер млн. лв.	отн. дял %	размер млн. лв.	отн. дял %	размер млн. лв.	отн. дял %		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
РАЗХОДИ, ТРАНСФЕРИ, ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ И ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	35 191,5		40 641,1		45 053,6		110,9	128,0
Разходи	15 003,2		18 452,0		19 541,4		105,9	130,2
Текущи нелихвени разходи	13 622,1	90,8	15 408,9	83,5	14 851,3	76,0	96,4	109,0
Капиталови разходи и прираст на резерва	802,2	5,3	2 431,4	13,2	3 907,9	20,0	160,7	487,2
Лихвени разходи	579,0	3,9	611,6	3,3	782,2	4,0	127,9	135,1
Трансфери и временни безлихвени заеми	18 507,3		20 484,1		23 662,4		115,5	127,9
Вноска в общия бюджет на ЕС	1 681,0		1 705,0		1 849,9		108,5	110,0
ДЕФИЦИТ(-)	-4 270,4		-5 695,7		-5 268,6			

Източник: ОИДБРБ 2021 г.; ОИДБРБ 2022 г.; ОИДБРБ 2023 г.; МФ

Наблюдава се тенденция на увеличение на постъпилите приходи, помощи и дарения по ДБ на РБ за периода от 2021 г. до 2023 г. Отчетените през 2023 г. приходи, помощи и дарения са с 13,8 на сто или с 4 839,6 млн. лв. повече спрямо постъпилите през предходната година и с 28,7 на сто (8 863,9 млн. лв.) повече спрямо постъпилите през 2021 г. В общия обем на приходите, помощите и даренията най-голям относителен дял заемат данъчните приходи.

Аналогичен е случаят и с отчетените разходи за периода 2021 г.-2023 г. През 2023 г. са отчетени с 5,9 на сто (1 089,4 млн. лв.) повече разходи спрямо предходната година и с 30,2 на сто (4 538,2 млн. лв.) повече спрямо отчетените за 2021 г. В общия обем на разходите най-голям относителен дял имат текущите нелихвени разходи.

При трансферите и временните безлихвени заеми се наблюдава тенденция на увеличение на отчетените стойности – с 15,5 на сто през 2023 г. спрямо 2022 г. и с 27,9 на сто спрямо отчетените за 2021 г.

Вноската в общия бюджет на ЕС е с 8,5 на сто по-висока спрямо предходния период и с 10,0 на сто спрямо първата година на разглеждания период.

Бюджетното салдо и за трите години е отрицателно, като от (-4 270,4) млн. лв. през 2021 г. отчетеният дефицит нараства до (-5 268,6) млн. лв. през 2023 г., като е по-малък от отчетения през 2022 г. (-5 695,7 млн. лв.).

За периода 2021 г.-2023 г. се наблюдава тенденция на увеличение на размера на отчетените приходи и разходи за 2023 г. спрямо първата и втората година на разглеждания период. Реализираното салдо и през трите години е отрицателно.

2. Степен на изпълнение на приходите, помощите и даренията за 2023 г.

Отчетените *Приходи, помощи и дарения* по ДБ за 2023 г. са в размер на 39 785 033,7 хил. лв. Изпълнението на приетите със ЗДБРБ за 2023 г. *Приходи, помощи и дарения* е 97,5 на сто, като са постъпили с 1 025 530,9 хил. лв. по-малко от планираните 40 810 564,6 хил. лв. Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2023 г.,³² а отчетените допълнително показатели допринасят за изчерпателността и прозрачността на отчета.

³² Одитно доказателство № 2 и Одитно доказателство № 13, отг. 10

Отчетените *Приходи, помощи и дарения* по ЦБ са в размер на 36 368 344,4 хил. лв., което представлява 91,4 на сто от общия размер на *Приходите, помощите и даренията* по ДБ за 2023 г. Приходите, помощите и даренията на министерствата и ведомствата са в размер на 3 314 665,2 хил. лв. (8,3 на сто от общите *Приходи, помощи и дарения* по ДБ); на НС – 1 896,3 хил. лв. (0,005 на сто от общите *Приходи, помощи и дарения* по ДБ); на съдебната власт – 99 988,1 хил. лв., или 0,3 на сто от общите *Приходи, помощи и дарения* по ДБ.³³

2.1. Изпълнението на *Данъчните приходи*, приети със ЗДБРБ за 2023 г., е 34 349 832,1 хил. лв., което представлява 96,6 на сто от разчетените 35 559 400,0 хил. лв. и 86,3 на сто от общите *Приходи, помощи и дарения* по ДБ за 2023 г.

2.1.1. Не са достигнати планираните нива за приходи от:

2.1.1.1. Корпоративен данък:

Постъпленията от корпоративен данък за 2023 г. са в размер на 4 823 417,4 хил. лв., което представлява 89,3 на сто спрямо предвидените 5 404 330,0 хил. лв. в ЗДБРБ за 2023 г., или с 580 912,6 хил. лв. по-малко.

Недостигнатите планирани нива за приходи от *Корпоративен данък*, съгласно отговор на одитираната организация,³⁴ се дължат на това, че при изготвяне на плана за 2023 г. са взети предвид показателите от пролетната макроикономическа прогноза на МФ и отчетените към месец юни 2023 г. данни за касовото изпълнение на приходите от този вид данък.

Декларираните от данъчно задължените лица авансови вноски,³⁵ направени въз основа на прогнозната данъчна печалба за текущата година, към 30.06.2023 г. са с ръст от 26,6 на сто. В закона е предвидена възможност за промяна на размера на авансовите вноски,³⁶ в следствие на което към края на годината ръстът на декларирания общ размер на авансовите вноски е забавен до 6,6 на сто (близо 4 пъти по-нисък от този към месец юни 2023 г.). *От МФ като причини за неизпълнението на планираните в ЗДБРБ за 2023 г. приходи от Корпоративен данък са посочени отклонението на отчетените макроикономически показатели и значителното намаление на ръста на авансовите вноски за корпоративен данък през втората половина на 2023 г.*

2.1.1.2. Данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица

Приходите от *Данъка върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица* за 2023 г. са в размер на 91 409,3 хил. лв., 86,5 на сто от разчетените за годината 105 670,0 хил. лв. или с 14 260,7 хил. лв. по-малко.

Един от основните фактори, оказващи влияние върху размера на постъпленията от този вид данък, е свързан с постигнатите икономически резултати от данъчно задължените лица през предходната данъчна година. По информация на одитираната организация,³⁷ при изготвяне на прогнозата е взето предвид очакването за разпределяне на високи стойности на дивиденти от някои компании, предвид реализираните високи печалби през 2022 г. и приетата промяна в Закона за ограничаване на плащанията в брой,³⁸ но решенията за разпределение на дивиденти в много предприятия са обусловени както от последствията от скока на цените на нефта, природния газ, електрическата енергия и горивата, така и от несигурността от протичащите процеси във външноикономически план. По информация на

³³ Одитно доказателство № 2 и Одитно доказателство № 3

³⁴ Одитно доказателство № 5

³⁵ в срок от 1 март до 15 април съгласно чл. 87а от ЗКПО

³⁶ чл. 88 от ЗКПО Данъчно задължените лица могат да подават в срок до 15 ноември на съответната година декларация по образец за намаляване или увеличаване на авансовите вноски, когато смятат, че те ще се отличават от дължимия годишен корпоративен данък.

³⁷ Одитно доказателство № 5

³⁸ Чл. 3, ал. 1, т. 4 (нова – ДВ, бр. 66 от 2023 г., в сила от 1.09.2023 г.) Плащанията на територията на страната се извършват само чрез превод или внасяне по платежна сметка, когато са на стойност, равна на или надвишаваща 1000 лв. за дивидент по смисъла на § 1, т. 4 от ДР на ЗКПО

МФ,³⁹ друг фактор, оказващ влияние върху изпълнението на приходите от този данък, е размерът на възстановения данък на чуждестранни юридически лица, които имат право да изберат да преизчислят данъка при източника, както и при наличие на Спогодба за избягване на двойното данъчно облагане. *Предвид че приходите от данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица и доходите на чуждестранни юридически лица имат нерегулярен характер, е налице възможността за отклонения при тяхното изпълнение спрямо планираните.*

2.1.1.3. Данък върху добавената стойност

Постъпленията от ДДС през 2023 г. възлизат на 16 216 494,1 хил. лв., със 788 505,9 хил. лв. по-малко от планираните 17 005 000,0 хил. лв., или изпълнението е 95,4 на сто. Изоставането спрямо годишния план е основно при приходите от ДДС от внос, които са в размер на 6 021 598,5 хил. лв. или изпълнение от 88,6 на сто (778 401,5 хил. лв. по-малко от плана).

При прогнозиране на приходите от ДДС за 2023 г. от одитираната организация⁴⁰ са взети предвид макроикономическите показатели в пролетната макрорамка от 2023 г. на МФ и е планиран ръст на постъпленията от ДДС от 10,9 на сто. Негативно влияние върху динамиката на приходите от този вид данък е оказано от средните борсови цени на суровините, формиращи основна част от вноса от трети страни. Отчетено е и понижение на индекса на физическите обеми на стоките, обложени с ДДС при внос и индекса на цените спрямо 2022 г. Най-голямо намаление е отчетено при горива, смазочни материали и промишлени доставки. Друг фактор, влияещ върху постъпленията от ДДС от внос, е възможността за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни.⁴¹ Негативно влияние е оказано също от настъпилата нестабилност на цените на нефта, природния газ, електрическата енергия, горивата и др.; прилагането на намалена ставка за някои стоки и услуги, както и увеличаването на прага за задължителна регистрация по ЗДДС.⁴² *Като основни причини за неизпълнението на постъпленията от този данък от одитираната организация са посочени: значителното отклонение на отчетените макроикономически показатели от използваните при прогнозирането; понижението на индекса на физическите обеми на стоките, обложени с ДДС при внос и индекса на цените спрямо предходната година, както и приетите законови промени и антикризисни мерки с отрицателен бюджетен ефект.*

2.1.1.4. Мита и митнически такси

Постъпленията от мита при внос на стоки за 2023 г. са в размер на 322 677,0 хил. лв., което представлява 79,7 на сто спрямо предвидените 405 000,0 хил. лв., или 82 323,0 хил. лв. по-малко.

Като една от основните причини за отчетените по-ниски приходи от този вид данък, одитираната организация посочва увеличени брой сключени споразумения за свободна търговия и икономическо партньорство, на основание постигнатите договорености в рамките на Световната търговска организация и все по-либералната търговска политика на ЕС, целящи улесняване на търговията, в резултат на което стоките се допускат за свободно обращение в ЕС с намалени или нулеви ставки на митата.⁴³

Друго влияние върху спада в приходите от мита оказват въведените от ЕС ограничителни мерки спрямо Русия;⁴⁴ въведеният преференциален режим спрямо

³⁹ Одитно доказателство № 5

⁴⁰ Одитно доказателство № 5

⁴¹ чл. 167а от Закона за ДДС

⁴² от 50 хил. лв. на 100 хил. лв. от 01.01.2023 г.

⁴³ Одитно доказателство № 5

⁴⁴ Регламент на Съвета (ЕС) № 833/2014 от 31.07.2014 г. относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна и неговите последващи изменения и допълнения

Украйна⁴⁵ (под формата на пълно премахване на вносните мита върху вноса на промишлени продукти от страната); механизми за стимулиране на икономиката на ЕС чрез суспендиране на митата за някои видове стоки⁴⁶ и др.

2.1.1.5. Други данъци

От планираните *Други данъци* в размер на 542 900,0 хил. лв. са изпълнени 395 568,6 хил. лв., или със 147 331,4 хил. лв. по-малко, като изпълнението е 72,9 на сто от разчетените за годината. По информация на одитираната организация,⁴⁷ приходите от тази група зависят в голяма степен от дейността и вида на облагане на съответните предприятия, както и от нерегулярни събития и трудно предвидими показатели, което обуславя отклонения при планирането и отчитането на постъпленията от тези данъци.

2.1.2. Отчетено е превишение над планираните нива за приходи от:

2.1.2.1. *Данъци върху доходите на физическите лица* в размер на 6 291 998,9 хил. лв. при планирани 6 100 000,0 хил. лв.; *Акцизи* в размер на 6 147 950,6 хил. лв. при планирани 5 939 000,0 хил. лв. и *Данък върху застрахователните премии* в размер на 60 316,2 хил. лв. при планирани 57 500,0 хил. лв. Най-голямо преизпълнение спрямо плана е постигнато при приходите от *Данък върху застрахователните премии* (с 4,9 на сто); следвани от *Акцизи* (с 3,5 на сто) и *Данъци върху доходите на физическите лица* (с 3,1 на сто).

2.1.2.2. Изпълнението на *Неданъчните приходи*, приети със ЗДБРБ за 2023 г., е 5 429 910,0 хил. лв., или 103,4 на сто и със 179 245,4 хил. лв. повече от планираните 5 250 664,6 хил. лв.

2.1.2.3. По показателя *Помощи и дарения* са отчетени 5 291,6 хил. лв. или с 4 791,6 хил. лв. повече спрямо планираните 500,0 хил. лв.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2023 г. Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2023 г. приходи, помощи и дарения в размер на 97,5 на сто (или с 1 025 530,9 хил. лв. по-малко) се дължи основно на неизпълнение на данъчните приходи, респективно на ДДС (със 788 505,9 хил. лв. по-малко), следван от корпоративния данък (с 580 912,6 хил. лв. по-малко). Отчетените приходи по ЦБ представляват 91,4 на сто от приходите, помощите и даренията по ДБ за 2023 г.

3. Степен на изпълнение на разходите, бюджетните взаимоотношения и вноската в общия бюджет на ЕС за 2023 г.

В ОИДБРБ за 2023 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са в размер на 45 053 612,8 хил. лв., като изпълнението е 96,2 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2023 г. или с 1 772 970,3 хил. лв. по-малко от планираното.^{48,49}

3.1. Отчетените разходи (без трансфери и вноската в общия бюджет на ЕС) по ДБ за 2023 г. са 19 541 374,7 хил. лв. и са с 2 710 908,8 хил. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2023 г. Разходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2023 г.⁵⁰

(хил. лв.)

№	Показатели	ЗДБРБ 2023 г.	Отчет ДБ 2023 г.	Разлика к. 4 - к. 3	Изпълнение к. 4 / к. 3 (%)
1	2	3	4	5	6
П.	РАЗХОДИ	22 252 283,5	19 541 374,7	-2 710 908,8	87,8%

⁴⁵ Регламент (ЕС) 2022/870 на ЕП и на Съвета от 30.05.2022 г. относно временни мерки за либерализиране на търговията, допълващи търговските отстъпки, приложими за украинските продукти съгласно Споразумението за асоцииране между ЕС и ЕО за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Украйна, от друга страна

⁴⁶ Регламент (ЕС) 2022/2465

⁴⁷ Одитно доказателство № 5

⁴⁸ Планираните със ЗДБРБ за 2023 г. разходи, бюджетни взаимоотношения (трансфери) нето и вноската в общия бюджет на ЕС са в размер на 46 826 583,2 хил. лв.

⁴⁹ Одитно доказателство № 2

⁵⁰ Одитно доказателство № 2

№	Показатели	ЗДБРБ 2023 г.	Отчет ДБ 2023 г.	Разлика к. 4 - к. 3	Изпълнение к. 4 / к. 3 (%)
1	2	3	4	5	6
1.	Текущи разходи, в т.ч.:	18 553 314,0	15 612 565,1	-2 940 748,9	84,1%
1.1.	<i>Персонал</i>	8 627 894,1	8 498 644,9	-129 249,2	98,5%
1.2.	<i>Субсидии и други текущи трансфери</i>	1 588 361,3	1 454 570,7	-133 790,6	91,6%
1.3.	<i>Лихви</i>	784 082,8	782 171,8 ⁵¹	-1 911,0	99,8%
1.4.	<i>Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата</i>	2 230 188,1	1 316 889,3	-913 298,8	59,0%

Източник: ЗДБРБ за 2023 г.; ОИДБРБ за 2023 г.; МФ

3.1.1. С годишния закон за ДБ на РБ могат да се определят лимити за разходи за *Персонал* по бюджетите на ПРБ по ДБ.⁵² За 2023 г. са утвърдени разходи за персонал по бюджетите на министерства и ведомства, които следва да се извършват в определения размер, с изключение на делегираните бюджети.⁵³ Промени на утвърдените разходи за персонал се извършват с акт на МС при структурни промени, в т. ч. при изплащане на обезщетения, свързани с прекратяване на трудови или служебни правоотношения, за дейности в условията на миграционен натиск, за подготовката и произвеждането на избори съгласно Изборния кодекс, както и при компенсирани промени между бюджети;⁵⁴ или от министъра на финансите, когато разходите за персонал са за сметка на: получени помощи и дарения; получени трансфери от други бюджети, които не са част от ДБ; проекти, финансирани със средства, инструменти и механизми от ЕС; вътрешно реструктуриране на разходите за случаите, когато разпоредителите с бюджет изпълняват международни договори и програми през текущата година и др.⁵⁵

Установено е превишение на отчетените разходи за *Персонал* над уточнения план при един ПРБ⁵⁶ с 5,9 млн. лв., което се дължи на структурите в рамките на Министерство на културата (МК), които са на делегиран бюджет. По информация на одитираната организация, извършването на вътрешнокомпенсирана промяна на делегираните бюджети, чрез инициране на проект на акт за одобряване на вътрешнокомпенсираните промени от МС за 2023 г. на утвърдените с годишния закон за ДБ разходи, не е възможно след приключване на календарната година. При 8 ПРБ и СП не са извършвани промени спрямо уточнения план. При 28 ПРБ и Висшия съдебен съвет (ВСС) е налице увеличаване на размера на разходите за персонал на уточнения план спрямо закона, докато при 7 ПРБ и НС е налице намаляване.⁵⁷

Отчетените по-малко спрямо предвидените разходи за персонал са във връзка с: икономии от излезли в майчинство служителки, болнични за сметка на работодателя, възстановени суми за представително облекло от напуснали служители и остатък от задължителни осигурителни вноски за сметка на работодателя;⁵⁸ изплатени обезщетения на персонала за временна нетрудоспособност, пенсиониране и текучество;⁵⁹ наличие на свободни щатни бройки;⁶⁰ неусвоени средства⁶¹ и др.⁶²

⁵¹ Лихвите по външните заеми по ДБ са 665 038,9 хил. лв., а по вътрешните 117 132,9 хил. лв.

⁵² чл. 86, ал. 4 от ЗПФ

⁵³ чл. 77, ал. 1 от ЗДБРБ за 2023 г.

⁵⁴ чл. 77, ал. 2 от ЗДБРБ за 2023 г.

⁵⁵ чл. 77, ал. 5 и ал. 6 от ЗДБРБ за 2023 г.

⁵⁶ Министерство на културата

⁵⁷ Одитно доказателство № 7

⁵⁸ Администрация на президента

⁵⁹ МЕ, КЕВР, АЯР, КЗД, МТ, КЗК, КРС, ДКСИ

⁶⁰ МИИ, КЗЛД, МИИ, ЦИК, КОНПИ

⁶¹ по бюджета на Националния институт по метеорология и хидрология, който прилага делегиран бюджет с преходен остатък - МОСВ

⁶² Одитно доказателство № 6

3.1.2. Отчетени са предоставени *Субсидии и други текущи трансфери* (в т. ч. субсидии и други текущи трансфери за: нефинансови предприятия; за юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) и за финансови институции) в размер на 1 454 570,7 хил. лв., които са със 133 790,6 хил. лв. по-малко от планираните 1 588 361,3 хил. лв.

3.1.2.1. Отчетените 1 270 990,3 хил. лв. *Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия* са 89,3 на сто спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2023 г. 1 423 969,9 хил. лв., и са в резултат на:⁶³

- възстановени по бюджета на МЕ за 2023 г. средства,⁶⁴ част от одобрените⁶⁵ допълнителни разходи по бюджета на МЕ за 2022 г. за компенсации на високите цени на енергийните ресурси и горивата, като преведените до 31.12.2022 г. в сметката за чужди средства⁶⁶ суми са отразени в изпълнението на разходите за субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия (МЕ);

- възстановените разходи,⁶⁷ извършени в изпълнение на национални програми за компенсиране на небитови крайни клиенти на електрическа енергия,⁶⁸ предоставени като трансфер по бюджета на МЕ за 2023 г.,⁶⁹ както и на неизпълнението на одобрените⁷⁰ приходи,⁷¹ което се отразява на изпълнението на разходите, в т.ч. на субсидиите (ФСЕС);

- решение да не се обявява нова конкурсна сесия през 2023 г., предвид необходимостта от промяна на Правилата за управление на средствата на Националния иновационен фонд (НИФ) и всички вътрешни правила, правилници и процедури, тяхното приемане и съгласуване с МФ, като при приемане на решението, бизнесът няма да бъде ограничен от достъп до финансов ресурс за развитие на иновационни проекти с оглед стартиране на нова програма „Разработване на иновации в предприятията“ към Министерство на иновациите и растежа (МИР), която покрива изцяло програмата на НИФ, с бюджет в размер на 127 млн. лв.; по-малко подпомогнати приоритетни инвестиционни проекти по Закона за насърчаване на инвестициите, в резултат на по-малко получени заявления⁷² (МИР);

- предоставени средства за компенсиране на несправедливата финансова тежест от извършване на обществената услуга⁷³ за защита от вредното въздействие на водите,⁷⁴ с последващо прихващане на останалата за възстановяване сума;⁷⁵ понесената несправедлива финансова тежест от извършване на услуга от обществен интерес по поддръжка на ценни породи от Националния генофонд и съхраняването им като национално богатство,⁷⁶ както и изплатени обезщетения⁷⁷ на собственици на животни по Програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болести по животните и зоонози (МЗХ);

- отчетен по-нисък брой на леглодни и хранодни в студентските столове и общежития (Министерство на образованието и науката (МОН));

⁶³ Одитно доказателство № 6

⁶⁴ ПМС № 138 от 08.09.2023 г., ПМС № 165 от 29.09.2023 г. и ПМС № 351 от 19.10.2023 г.

⁶⁵ ПМС № 492 от 23.12.2022 г.

⁶⁶ чл. 3 на ПМС № 492 от 23.12.2022 г.

⁶⁷ Възстановените разходи на фонда са отразени в намаление на разходите за субсидии за 2023 г. (т. 7.14. на ДДС № 20 от 2004 г. относно прилагането на Националните счетоводни стандарти от бюджетните предприятия).

⁶⁸ РМС № 453 от 27.06.2023 г., т. 2

⁶⁹ § 4, ал. 1 от ПЗР на ЗДБРБ за 2023 г.

⁷⁰ с РМС № 854 от 30.11.2023 г.

⁷¹ в т.ч. основно приходите от 5 на сто вноски и приходите от продажба на квоти за въглеродни емисии

⁷² чл. 18 от ЗНИ

⁷³ § 4а, ал. 1 от ПЗР на ЗВ

⁷⁴ „Напоителни системи“ ЕАД, чл. 2, § 1, б. „а“ от Решение на Комисията от 20.12.2011 г. относно прилагането на чл. 106, § 2 от Договора за функционирането на ЕС за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес

⁷⁵ чл. 24, ал. 4 от ЗДБРБ за 2023 г. и ПМС № 364 от 06.11.2014 г.

⁷⁶ §54 от ПЗР на Закона за животновъдството, ДП „Кабиюк“

⁷⁷ Изплатени от БАБХ по реда на Закона за ветеринарномедицинската дейност, съгл. чл. 118

- извършена вътрешнокомпенсирана промяна за увеличаване средствата за издръжка на държавните културни институти, осъществяващи дейности в областта на сценичните изкуства, във връзка с изпълнението на утвърдените им приходи от билети, които са за сметка на утвърдена субсидия и не могат да бъдат използвани в пълен размер за творчески проекти, както и по-малко отчетени субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия поради по-малко спечелени конкурси през 2023 г. от нефинансови предприятия (МК);

- затруднения при изпълнението на част от заложените дейности по годишни програми,⁷⁸ поради късното приемане на ЗДБРБ за 2023 г., както и наличието на процедури по обжалване, при провеждането на процедурите по ЗОП от страна на дружествата, на които се предоставят субсидии (Министерство на икономиката и индустрията (МИИ)).

3.1.2.2. Планирани са 159 920,9 хил. лв. *Субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел*, отчетените са 180 777,1 хил. лв. или с 20 856,2 хил. лв. повече. Превишението е с 13 на сто и се дължи основно на:

- разпределени средства на база сключени договори с контрагенти, осъществяващи проекти в областта на различни видове изкуства. За изпълнението на договорите са извършени вътрешни компенсирани промени по бюджетните програми. През 2023 г. повече конкурси са спечелени от ЮЛНЦ и средствата по тези проекти са отчетени като „Субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел” (МК);

- извършени вътрешнокомпенсирани промени в рамките на утвърдените разходи по бюджета на Министерството на труда и социалната политика (МТСП) във връзка с изпълнение на програми и проекти за подобряване условията на труд от Фонд „Условия на труд“, по договори за обучения, за финансиране на проекти на неправителствени организации за рехабилитация и интеграция на хора с увреждания и др.;

- одобрени⁷⁹ допълнителни разходи по бюджета на Министерството на здравеопазването (МЗ) за финансиране на дейности на БЧК във връзка със засиления миграционен натиск на граждани от Украйна; вътрешни компенсирани промени в рамките на утвърдените разходи по бюджета на МЗ за дейности по национални програми,⁸⁰ съгласно сключени договори с ЮЛНЦ за изпълнението им;

- приети постановления на МС по планирани разходи първоначално в ЗДБРБ за 2023 г. в рамките на чл. 1, ал. 5, в хода на изпълнение на бюджет 2023 г. и след приемането им, същите са отчетени по бюджетите на ПРБ (Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ)).

3.1.2.3. Отчетените 2 803,3 хил. лв. разходи за *Субсидии и други текущи трансфери за финансови институции* възлизат на 62,7 на сто спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2023 г. 4 470,5 хил. лв. и представляват⁸¹ възстановени разходи по споразумение между правителството на РБ и Международна банка за възстановяване и развитие от 12.04.2019 г. за предоставяне на подкрепа за офис на Световната банка в РБ⁸² (МФ).

3.1.3. По показателя *Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинства* са отчетени 1 316 889,3 хил. лв. или 59 на сто от планираните 2 230 188,1 хил. лв., което се дължи основно на:

- извършени корекции във връзка с предоставени трансфери към общините, министерствата и ведомствата, в т.ч. по сключени договори по Националния план за действие по заетостта през 2023 г., по Механизма лична помощ, по проекти по Закона за

⁷⁸ По показателя се планират и отчитат разходи за управление на проекти за отстраняване на щети, нанесени върху околната среда от добив и преработка на природни ресурси, за изпълнение на програмите за техническа ликвидация и консервация на обекти от миннодобивния отрасъл и за саниране на околната среда; ПМС № 74 от 1998 г. (уранодобив), ПМС № 195 от 2000 г. (въгледобив) и ПМС № 140 от 1992 г. (рудодобив).

⁷⁹ с ПМС № 234 от 24 ноември 2023 г.

⁸⁰ Национална програма превенция и контрол ХИВ и сексуално предавани инфекции и Национална програма превенция и контрол на туберкулозата

⁸¹ **Одитно доказателство № 6**

⁸² в изпълнение на заповед № ЗМФ-1094/05.12.2019 г.

хората с увреждания и социални програми и проекти в областта на социалното включване и социалната подкрепа (МТСП);

- отчетени възстановени средства по бюджета на администрация на МФ;⁸³ възстановени средства по бюджета на администрацията на МФ;⁸⁴ отчетен от НАП прехвърлен остатък от сметката за чужди средства, представляващи осигурени средства за изпълнение на програмата за компенсиране на крайните разпространители на горива⁸⁵ (МФ);

- извършена промяна по чл. 110, ал. 6 от ЗПФ за осигуряване на средства за заплащане на разходи през 2023 г. по проекти, финансирани със средства от ЕС, на другите сметки за средствата от ЕС и по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС, по които бенефициенти са администрацията на МС и ВРБ по бюджета на МС.

Приетите със ЗДБРБ за 2023 г. и включени в отчета четири разходни показателя обхващат 77,2 на сто от извършените текущи разходи по ДБ. Освен тях в общата стойност на предвидените *Текущи разходи* се съдържат 5 322,8 млн. лв.⁸⁶ и отчетени 3 560,3 млн. лв.⁸⁷ разходи, които по икономическия си характер са свързани със стипендии, издръжка, членски внос, участие в международни организации и др.⁸⁸

3.1.4 В ОИДБРБ за 2023 г. са отразени *капиталови разходи* в размер на 3 824 069,6 хил. лв., като превишението на показателя е с 308 479,7 хил. лв. спрямо предвидените със ЗДБРБ 3 515 589,9 хил. лв., или изпълнението е 108,8 на сто.

3.1.4.1. Отчетените *разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт* са 3 545 891,3 хил. лв. и са с 310 914,3 хил. лв. повече спрямо планираните 3 234 977,0 хил. лв. Превишението се дължи основно на:

- извършени промени по бюджетите^{89,90} на ПРБ за 2023 г. по реда на чл. 109, ал. 3 от ЗПФ за сметка на предвидените по ЦБ капиталови разходи, както и във връзка с извършени компенсирани промени по реда на чл. 110 и чл. 112 от ЗПФ (МО, Министерството на вътрешните работи (МВР) и МОН);

- отпуснати допълнителни средства за капиталови разходи за финансиране на проекти по Програмата за общински проекти (МРРБ);⁹¹

- увеличение на капиталовите разходи за сметка на получени трансфери от Министерството на електронното управление (МЕУ) във връзка с гарантиране работоспособността на системите в Министерство на външните работи (МВнР) и осигуряване сигурността на данните; подготовка и произвеждане на изборите за народни представители на 02.04.2023 г.; получени дарения и спонсорства;

- извършени компенсирани промени в посока увеличение на капиталовите разходи (МЗХ, МЕУ, ЦИК и ВСС);

- обновяване на автомобилен парк, като след проведени процедури по ЗОП, извършването на разходите е през 2023 г., за сметка на преходния остатък, формиран към 31.12.2022 г.⁹² (БТА);

- превишението се дължи на промяна, извършена по реда на чл. 109 от ЗПФ⁹³ за сметка на предвидените по ЦБ капиталови разходи, както и на извършените капиталови

⁸³ ПМС № 10 от 25.01.2023 г., ПМС № 11 от 25.01.2023 г. и ПМС № 269 на от 2023 г.

⁸⁴ § 12, ал. 6 от ЗДБРБ за 2022 г.

⁸⁵ чл. 112 от ЗДБРБ 2022 г.

⁸⁶ ЗДБРБ 2023 г., Раздел II, разликата между р. 1 и р.1.1-1.4

⁸⁷ КФП 2023 г., Раздел II Разходи, ДБ – отчет, редове 1.2, 1.3 и 1.5

⁸⁸ **Одитно доказателство № 2**, Прил. 2

⁸⁹ ПМС № 136/08.09.2023 г., ПМС № 171/29.09.2023 г., ПМС № 248/30.11.2023 г., ПМС № 263/07.12.2023 г.; ПМС № 286/13.12.2023 г. и ПМС № 301/13.12.2023 г.

⁹⁰ ПМС № 137, ПМС № 226, ПМС № 208, ПМС № 296, ПМС № 300 и ПМС № 314 от 2023 г.

⁹¹ ПМС № 355 от 29.12.2023 г.

⁹² ПМС № 247 от 2022 г.

⁹³ ПМС № 248 от 30.11.2023 г.

разходи за сметка на постъпилите през 2023 г. собствени приходи и от преходния остатък към 31.12.2022 г. (Държавни висши военни училища (ДВВУ);

- одобрени капиталови разходи за саниране, ремонт и обзавеждане на студентски общежития, за сметка на предвидените в ЦБ. Разпределението на разходите по показатели за сметка на собствени приходи е изцяло в правомощията на Академичния съвет (ДВУ);

- съгласно Закона за БАН, бюджетът и отчетът за неговото изпълнение се приемат от общото събрание по ред, установен в устава ѝ, а разпределението на разходите по показатели, за сметка на собствени приходи, е изцяло в правомощията на Общото събрание (БАН);

- одобрени допълнителни⁹⁴ разходи по бюджета на ПРБ за покупка на сграда от страна на държавата за нуждите на Конституционния съд;

- извършени промени след получен трансфер от ПУДООС за изпълнение на екологични дейности и проекти⁹⁵ (МОСВ);

- отчетени в повече капиталови разходи в резултат на извършени вътрешнокомпенсирани промени за обезпечаване на потребностите по бюджета на Агенция „Митници“ за индексирани стойности на извършени дейности по договор за „Изграждане на две трасета за преминаване на хладилни камиони на ГКПП Капитан Андреево“;⁹⁶ както и обезпечаване на разходи за лицензи за поддръжка, актуализации и права за ползване на нови версии на софтуерни продукт (МФ);

- промяна по бюджета, свързана с разработване на интегрирана система за управление на знанията на служителите и закупуване на необходимото към нея оборудване, финансирани с получени през 2023 г. средства от Международната агенция за атомна енергия, както и финансиране на капиталови разходи за сметка на разходите за издръжка (Агенция за ядрено регулиране);

- извършени вътрешнокомпенсирани корекции на основание чл. 112, ал. 2 от ЗПФ поради постъпили по сметката на агенцията средства от ефективно възстановен ДДС, необходими за обезпечаване на текущи разходи за съхранение на държавни резерви, военновременни запаси и задължителни запаси от нефт и нефтопродукти (Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ (ДА ДРВВЗ).

3.1.4.2. В ОИДБРБ за 2023 г. са отразени *капиталовите трансфери* в размер на 278 178,3 хил. лв. при планирани 280 612,9 хил. лв. или с 2 434,6 хил. лв. по-малко (99,1 на сто). Неизпълнението се дължи основно на:

- прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ с 57,5 на сто по-малко от планираното поради това, че средствата се планират на база подадени заявления, но окончателното решение за прехвърлянето се взема от лицата; откази поради незачетен осигурителен стаж, които не могат да бъдат предвидени; завишени планирани средства за 2023 г. заради невъзможността за осъществяване на трансфери през цялата 2022 г. поради възникнал технически проблем (НОИ);

- възстановени средства от предоставен трансфер за ремонт на спортни съоръжения по сключен договор за минал период от време и извършена промяна на основание чл. 112, ал. 2 от ЗПФ, чрез реструктуриране на разходи в рамките на една и съща политика и бюджетна програма във връзка с възникнала необходимост от осигуряване на средства за придобиване на ДМА (Министерство на младежта и спорта (ММС);

- извършена вътрешно компенсирана промяна, с която е увеличен капиталовият трансфер за ДП „Национална компания железопътен транспорт“ и възстановяване на капиталов трансфер, предоставен през 2022 г. от „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД (Министерство на транспорта и съобщенията (МТС);

⁹⁴ ПМС № 311 от 2023 г.

⁹⁵ въз основа на Решение на Управителния съвет

⁹⁶ ПМС № 290 от 2022 г., изм. с ПМС № 31 от 2023 г. методика за изменение на цената на договор за обществена поръчка в резултат на инфлацията

- предоставени от фонд „Радиоактивни отпадъци“ за финансиране на общините и населените места, в района на които се експлоатират или е одобрено или разрешено по Закона за устройството на територията и на Закона за безопасно използване на ядрената енергия изграждане на съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци;⁹⁷ неусвоени разходи за капиталови трансфери, предвидени за финансиране от Модернизационния фонд;⁹⁸ неусвоени разходи за капиталови трансфери, предвидени за финансиране дейността на ДП „Радиоактивни отпадъци“ от фондовете „Радиоактивни отпадъци“ и „Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения“ (Министерство на енергетиката (МЕ).

3.1.5. Прираст на държавния резерв (нето)

Показателят „Прираст на държавния резерв“ представлява нетен резултат от извършените разходи за попълване на държавния резерв (91,5 млн. лв.), намалени с постъпленията от продажба на държавния резерв (8,2 млн. лв.). Разходите са отчетени⁹⁹ по бюджета на ДА ДРВВЗ.¹⁰⁰

Планирани са 31 275,1 хил. лв., а отчетените са 83 326,5 хил. лв., или с 52 051,4 хил. лв. повече. Превишенията са дължат основно на изпълнението на ангажиментите на страната, произтичащи от пълноправното ѝ членство в ЕС и Директива на Съвета 2009/119/ЕС, и произтичащите от това извършени промени по бюджета на ДА ДРВВЗ, на основание чл. 109 от ЗПФ за: одобряване на допълнителни¹⁰¹ разходи/трансфери от резерва¹⁰² за непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия за възстановяване на средства за безвъзмездно предоставяне на освободени държавни резерви за нуждите на МВР,¹⁰³ както и одобрени допълнително¹⁰⁴ разходи за обезпечаване дейността за закупуване на необходимите количества горива, представляващи запаси за извънредни ситуации (ДА ДРВВЗ).

3.1.6. Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина

Планираните средства по този показател са 20 704,5 хил. лв., а отчетените 21 413,5 хил. лв., или със 709 хил. лв. повече. Превишението е във връзка с извършени промени по чл. 109 от ЗПФ за одобряване на допълнителни разходи в изпълнение на постановления на МС и извършени вътрешнокомпенсирани промени на разходите на основание чл. 110 от ЗПФ за финансиране на българските неделни училища в чужбина¹⁰⁵ (МОН).

3.1.7. Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи.¹⁰⁶

Със ЗДБРБ за 2023 г. е приет "Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи" в размер на 131,4 млн. лв., от които по ЦБ са предвидени 130,0 млн. лв. за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия. По бюджета на съдебната власт и по бюджета на НС са предвидени резерви за непредвидени и/или неотложни разходи в размер съответно на 0,9 млн. лв. и на 0,5 млн. лв. Средствата от резерва за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ се разходват въз основа на акт на МС (съгласно чл. 43, ал. 3, чл. 55а и чл. 109, ал. 3 от ЗПФ) и се отчитат по параграфите от ЕБК и разходните

⁹⁷ чл. 93, ал. 1, т. 5 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ); Наредбата по чл. 94, ал. 1 на ЗБИЯЕ

⁹⁸ обособена част от бюджета на МЕ, т. 13 на Програма за условията и реда за подбор на проекти за дейности, които се финансират със средства на Модернизационния фонд, приета с РМС № 67 от 2024 г.

⁹⁹ по реда, определен с чл. 54 от ПМС № 108 от 09.08.2023 г.

¹⁰⁰ **Одитно доказателство № 2**, Прил. 2

¹⁰¹ ПМС № 140 от 2023 г.

¹⁰² по чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 5.1 от ЗДБРБ за 2023 г.

¹⁰³ спални чували, индивидуални превързочни материали, бутилирана вода, консервирани хранителни продукти

¹⁰⁴ ПМС № 177 от 2023 г. в изп. на т. 1 от РМС № 210 от 2023 г.

¹⁰⁵ **Одитно доказателство № 6**, ДР

¹⁰⁶ **Одитно доказателство № 13**, справка резерв

показатели по бюджетите на министерствата, ведомствата и общините, по които са извършени.¹⁰⁷

По бюджетите на съдебната власт и НС за 2023 г. като резерв за непредвидени и/или неотложни разходи са планирани съответно 0,9 млн. лв. и 0,5 млн. лв. През отчетната година по бюджета на НС не са разходвани средства за непредвидени и/или неотложни разходи.¹⁰⁸ По бюджета на съдебната власт са разходени 0,7 млн. лева.

Одобрените разходи по ДБ за 2023 г. за сметка на резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 11,5 млн. лв. и изразходваните средства са отчетени по съответните разходни параграфи от ЕБК по бюджетите на министерствата и ведомствата. По бюджетите на общините като трансфери за други целеви разходи са предоставени средства в размер на 117,3 млн. лв.

3.2. В раздел „Бюджетни взаимоотношения (трансфери) – нето по ДБ са отчетени 23 662 375,6 хил. лв. и е с 1 130 484,1 хил. лв. повече спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2023 г. 22 531 891,5 хил. лв. Сумата е нетен резултат от предоставените и получените трансфери и възстановени временни безлихвени заеми от/за ЦБ (нето).

3.2.1. По показателя *Предоставени трансфери* по ДБ са отчетени 24 760,6 млн. лв., или 109,8 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2023 г.

3.2.1.1. В повече са предоставени трансфери:

- на общините с 2 373,3 млн. лв. *повече* в резултат от извършени промени на бюджетните взаимоотношения на общинските бюджети с ЦБ, в изпълнение на постановления на МС;¹⁰⁹ както и предоставени трансфери на общините от министерства;¹¹⁰

- на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) са предоставени с 4 550,9 хил. лв. *повече* трансфери, което се дължи на увеличение на предоставените трансфери от ЦБ по бюджета на НЗОК за заплащане на здравноосигурителни вноски от ДБ за лица със статут на временна закрила¹¹¹ и намаление на предоставените трансфери от МЗ във връзка с възстановени трансфери от НЗОК за заплащане на медицинската помощ на лицата с предоставена временна закрила и за подкрепа на персонала на първа линия;¹¹²

- за ДВУ от МОН са в резултат на извършените промени по ЦБ за 2023 г. за допълнително финансиране за увеличение на възнагражденията на лицата от академичния състав в ДВУ от 01.08.2023 г.; за саниране, ремонт и обзавеждане на студентски общежития; за Националната музикална академия; за изплащане на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическа активност, физическо възпитание, спорт и спортно-туристическа дейност; за банково обслужване на сметки, СЕБРА, ПОС и други плащания по сключени договори;¹¹³

- за БАН от МОН - в резултат на извършените промени¹¹⁴ по ЦБ за 2023 г. за банково обслужване на сметки, СЕБРА, ПОС и други плащания по сключени договори;

- за ДВВУ от МО – Превишението на отчетените спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2023 г. предоставени трансфери е във връзка с извършени промени по бюджета на ДВВУ за 2023 г., по реда на чл. 109 от ЗПФ;¹¹⁵

- за БАН от МОСВ – превишението представлява нетен резултат и е формиран от предоставен трансфер към Института по океанология към БАН и възстановени средства по

¹⁰⁷ съгласно чл. 43, ал. 3 от ЗПФ, резервът за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ се разходва въз основа на акт на МС

¹⁰⁸ **Одитно доказателство № 2**

¹⁰⁹ **Одитно доказателство № 6, ФО**

¹¹⁰ **Одитно доказателство № 2 и Одитно доказателство № 6**

¹¹¹ ПМС № 291 от 13.12.2023 г.

¹¹² ПМС № 414 от 2021 г.

¹¹³ ПМС № 158 от 2023 г.; ПМС № 120/31.08.2023 г.; ПМС № 137/08.09.2023 г.; ПМС № 256/07.12.2023 г.; ПМС № 273 от 2023 г.; ПМС № 152 от 2023 г.; ПМС № 108 от 2023 г.

¹¹⁴ чл. 25, ал. 1, т. 2 от ПМС № 108 от 2023 г.

¹¹⁵ ПМС № 108 от 09.08.2023 г.; ПМС № 127 от 31.08.2023 г.; ПМС № 140 от 08.09.2023 г.; ПМС № 170 от 29.09.2023 г. и ПМС № 248 от 30.11.2023 г.

споразумения от предходни години с Института по океанология към БАН, Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания към БАН, Националния природонаучен музей при БАН и Ботаническата градина при БАН;

- за БНР от ЦБ – превишението с 3 100,0 хил. лв. спрямо определените в ЗДБРБ за 2023 г. 59 088,0 хил. лв. се дължи на одобрени допълнителни трансфери по реда на чл. 109 от ЗПФ¹¹⁶ за: подготовката и произвеждането на изборите за народни представители на 02.04.2023 г. (800,0 хил. лв.); подготовката и произвеждането на първи и втори тур на изборите за общински съветници и за кметове през 2023 г. (800,0 хил. лв.); допълнителен трансфер за БНР за 2023 г. (1 500,0 хил. лв.), като средствата са осигурени за сметка на предвидените разходи по ЦБ за 2023 г. за изпълнение на политики в област „Култура и изкуства“¹¹⁷ за допълнителен трансфер (субсидия) от държавния бюджет по бюджета на БНР за увеличение на възнагражденията на персонала, считано от 01.08.2023 г. за изпълнението на функциите им като национален обществен доставчик на радиоуслуги;

- за БНТ от ЦБ – размерът на отчетените бюджетни взаимоотношения на БНТ с ЦБ е с 2 835,8 хил. лв. повече спрямо определените 86 238,2 хил. лв. със ЗДБРБ за 2023 г. във връзка с одобрени допълнителни¹¹⁸ трансфери по реда на чл. 109 от ЗПФ за: картови плащания (700 лв.); подготовка и произвеждане на изборите за народни представители на 02.04.2023 г. (1 100,0 хил. лв.); подготовка и произвеждане на първи и втори тур на изборите за общински съветници и за кметове през 2023 г. (1 735,1 хил. лв.);

- за БТА от ЦБ - размерът на отчетените бюджетни взаимоотношения на БТА с ЦБ е в повече спрямо планирания по ЗДБРБ за 2023г., поради одобрените допълнителни¹¹⁹ трансфери по реда на чл. 109 от ЗПФ за: подготовка и произвеждане на изборите за народни представители на 02.04.2023 г. и подготовката и произвеждането на първи и втори тур на изборите за общински съветници и за кметове през 2023 г.;

- от МЗХ за Селскостопанската академия (ССА) - отчетените в повече предоставени трансфери са поради одобрени допълнителни¹²⁰ трансфери в размер 3 млн. лв. за допълнително финансиране за увеличение на възнагражденията на академичния състав в ССА, считано от 01.08.2023 г.;

- от МИИ за ДП „Държавна петролна компания“ (ДП ДПК) – отчетени са, но не са планирани трансфери в ЗДБРБ за 2023 г. На свое заседание от 18.05.2022 г. МС приема Решение за приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за държавните резерви и военновременните запаси (ЗИД на ЗДРВВЗ), съгласно което се закрива ДП ДПК, а дейностите по закона преминават към ДАДРВВЗ, но предвид разпускането на НС и провеждането на избори, промяната е обнародвана в ДВ, бр. 54 от 23.06.2023 г. и е отразена в ЗДБРБ за 2023 г. До извършването на фактическата ликвидация на ДП ДПК през 2023 г., финансирането на дейностите по ликвидация е извършвано за сметка на наличностите от предходния отчетен период,¹²¹ по решение на УС на предприятието.

3.2.1.2. В размер, по-малък от приетия със ЗДБРБ за 2023 г. са предоставени трансфери:¹²²

- за ДОО с 321 541,0 хил. лв. по-малко, като за целите на съставянето и изпълнението на бюджета, сумата за допълнителен трансфер за ДОО е резултативна величина, представляваща разликата между приходите, разходите и нето операциите по финансирането по бюджета на ДОО за съответната година. В хода на изпълнението и отчета

¹¹⁶ ПМС № 118 от 2023 г.; ПМС № 128 от 2023 г. ПМС № 187 от 2023 г.

¹¹⁷ по чл. 1, ал. 5, т. 6.5 от ЗДБРБ за 2023 г.

¹¹⁸ ПМС № 108 от 2023 г.; ПМС № 118 от 2023 г.; ПМС № 128 от 2023 г.

¹¹⁹ ПМС № 118 от 2023 г.; ПМС № 128 от 2023 г.

¹²⁰ ПМС № 148 от 20.09.2023 г.

¹²¹ на основание чл. 15 от Правилника за структурата, устройството и дейността, правомощията и задълженията на органите на управление на ДП ДПК

¹²² Одитно доказателство № 6

на основните показатели по бюджета на ДОО сумата на предоставения трансфер от ДБ се променя резултативно;¹²³

- предоставени са със 139,3 млн. лв. по-малко за Сметката за средствата от ЕС на ДФЗ, като отчетената стойност (196,0 млн. лв.) е полученият в края на 2023 г. трансфер от ЦБ за компенсиране на средствата, изплатени от Разплащателната агенция за сметка на национално съфинансиране към фондовете.¹²⁴

3.2.2. По показателя *Получени трансфери* по ДБ са отчетени 1 091 933,8 хил. лв., или с 1 078 533,8 повече спрямо приетите със ЗДБРБ за 2023 г. 13 400,0 хил. лв.

3.2.2.1. Получените в повече трансфери *от ДОО* са за:

- дейности по предотвратяване на трудовите злополуки и професионалните болести,¹²⁵ и за диагностика на професионалните болести,¹²⁶ които се предоставят от бюджета на ДОО във фонд „Условия на труд“ към министъра на труда и социалната политика, на база реално усвоените средства за тези дейности (от ДОО за МТСП);

- възстановени суми от НОИ (от ДОО) за извършени разходи от МТС по одит за изплащане на пенсиите (от ДОО за МТС);

- преведени средства от НОИ за извършени дейности по профилактика и рехабилитация на правоимащи лица за 2023 г., съгласно договор от 2023 г. между НОИ и ВМА (от ДОО за МО).

3.2.2.2. Получените по отчет трансфери *от НЗОК* в размер на 164 717,4 хил. лв. са във връзка с извършени здравноосигурителни плащания по договори, сключени между НЗОК и лечебни заведения – разпоредители с бюджет в системите на МО, МВР и МТИТС. Предоставените от НЗОК средства по договори с ПРБ се отчитат като трансфери,¹²⁷ за които управителят на НЗОК ежесечно утвърждава компенсирани промени между показателите по бюджета на НЗОК. Промените по бюджетите на ПРБ за 2023 г.¹²⁸ са, както следва: за МО – 134 732,6 хил. лв., за МВР – 21 861,2 хил. лв. и за МТИТС – 8 123,6 хил. лв.¹²⁹

Получените трансфери от ПУДООС за разпоредители с бюджет са повече спрямо планираните, тъй като се предоставят въз основа на решения на Управителния съвет на предприятието за изпълнение на приоритетни дейности по проекти за опазване на околната среда.¹³⁰

Към 31.12.2023 г. по бюджета на Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“ са отчетени разходи в размер на 9,9 млн. лв. при определени със ЗДБРБ за 2023 г. 22,8 млн. лв., или 43,4 на сто. Отчетените разходи са основно за персонал (4,8 млн. лв.), за издръжка (3,6 млн. лв.) и капиталови разходи (1,5 млн. лв.). Реализираната икономия се дължи основно на разходите за издръжка и капиталови разходи, (от утвърдени 17,8 млн. лв. са отчетени 5,1 млн. лв.). От МФ като причини за неусвояването на средствата се посочват сложността на процедурите, предвиждащи проектни документации и многогодишни проекти на договори, както и на процедурите по обжалване.¹³¹

Разходите, бюджетните взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2023 г. В ОИДБРБ за 2023 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са 96,2 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2023 г. или с 1 772 970,3 хил. лв. по-малко от планираните за годината.

¹²³ **Одитно доказателство № 6**

¹²⁴ Европейския фонд за гарантиране на земеделието; Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони; Европейския фонд за морско дело и рибарство и Европейския фонд за развитие

¹²⁵ чл. 24, ал. 3 от КСО

¹²⁶ чл. 24, ал. 4 от КСО

¹²⁷ съгласно §4 от ПЗР на ЗБНЗОК за 2023 г.

¹²⁸ по реда на чл.110, ал.4 от ЗПФ

¹²⁹ **Одитно доказателство № 6**

¹³⁰ **Одитно доказателство № 6**

¹³¹ **Одитно доказателство № 6**

4. Бюджетното салдо по ДБ за 2023 г. е отрицателно и е в размер на (-5 268 579,2) хил. лв., което е със 747 439,4 хил. лв. по-малко от заложеното (- 6 016 018,6) хил. лв. в ЗДБРБ за 2023 г.¹³²

5. Финансирането на бюджетното салдо включва постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга; постъпленията от приватизация; операциите с чужди средства; операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за съответната бюджетна година, включително от преценка на наличните парични средства в чуждестранна валута. В ОИДБРБ за 2023 г. операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 5 268 579,2 хил. лв., в т. ч. външно финансиране (нето) в размер на 4 630 875,4 хил. лв., вътрешно финансиране (нето) 637 476,6 хил. лв. и приватизация 227,2 хил. лв.¹³³

В ОИДБРБ за 2023 г. приходите и разходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2023 г. Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2023 г. приходи, помощи и дарения е 97,5 на сто, което се дължи основно на неизпълнението на данъчните приходи. Отчетените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на ЕС са 96,2 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2023 г. или с 1 772 970,3 хил. лв. по-малко от планираните за годината. Бюджетното салдо по ДБ за 2023 г. е отрицателно и е със 747 439,4 хил. лв. по-малко от планираното. Операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 5 268 579,2 хил. лв.

6. Показатели по Консолидираната фискална програма

Бюджетите на бюджетните организации включват всички постъпления и плащания за дейността им за съответната бюджетна година, с изключение на постъпленията и плащанията, за които се прилагат сметки за средства от ЕС, и на операциите с чужди средства, за които са обособени сметки за чужди средства.¹³⁴ Централният бюджет включва постъпления и плащания, които не са включени в останалите бюджети от КФП.¹³⁵ Чрез ЦБ се предвиждат разходи и се осигурява финансиране за останалите бюджети, включени в КФП. Разходите се извършват въз основа на ЗПФ, ЗДБ или акт на МС. Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ се разходва въз основа на акт на МС.¹³⁶ Постъпленията не са целеви и служат за покриване на плащанията.¹³⁷

6.1. През 2023 г. по КФП са реализирани *Приходи, помощи и дарения* в размер на 67 040,8 млн. лв., което е с 2 252,1 млн. лв. или с 3,5 на сто повече спрямо предходната година.

Най-голям дял акумулирани *Приходи, помощи и дарения* 39 785,0 млн. лв. (59,3 на сто), се падат на ДБ. От ЦБ са реализирани 36 368,3 млн. лв., като 34 349,8 млн. лв., или 94,4 на сто от тях са от данъци, а приходите на министерства и ведомства са в размер на 3 314,7 млн. лв. или 4,9 на сто от общия размер на приходите по КФП.

№	Основни показатели по КФП	2022 г.		2023 г.		Разлика в отчетните данни (млн. лв.) к. 5- к. 3	Изменение (%) к. 5/к.3
		Отчетни данни (млн. лв.)	Отн. дял в %	Отчетни данни (млн. лв.)	Отн. дял в %		
1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Приходи, помощи и дарения, от тях:	64 788,7		67 040,8		2 252,1	3,5%

¹³² Одитно доказателство № 2

¹³³ Одитно доказателство № 2, прил. 2

¹³⁴ чл. 6, ал. 1 от ЗПФ

¹³⁵ чл. 6, ал. 2 от ЗПФ

¹³⁶ чл. 43 от ЗПФ

¹³⁷ чл. 17, ал. 1 от ЗПФ

1.	Държавен бюджет	34 945,4	53,9%	39 785,0	59,3%	4 839,6	13,8%
1.1.1.	Централен бюджет	32 092,1	49,5%	36 368,3	54,2%	4 276,2	13,3%
1.1.3.	Министерства и ведомства	2 746,4	4,2%	3 314,7	4,9%	568,3	20,7%

Източник: КФП 2022 г. и КФП 2023 г.

Общият размер на *Данъчните приходи*, постъпили по КФП, е 52 318,4 млн. лв. и представлява 78,0 на сто от отчетените *Приходи, помощи и дарения* по КФП, което е с 5 535,4 млн. лв. повече спрямо 2022 г. С най-висок относителен дял в *Данъчните приходи* са приходите от *ДДС* (31,0 на сто), *Приходите от общественото осигуряване* (29,9 на сто) и приходите от *Акцизи* (11,8 на сто). През 2023 г. е отчетено нарастване на постъпленията от данъци спрямо 2022 г. с 11,8 на сто.

Неданъчните приходи са в размер на 10 891,8 млн. лв. (с 1 108,5 млн. лв. по-малко в сравнение с 2022 г.) и съставляват 16,2 на сто от общо събраните *Приходи, помощи и дарения* по КФП. От тях с най-голям относителен дял са *Приходи и доходи от собственост* в размер на 3 255,7 млн. лв., следвани от *Държавни, общински и съдебни такси* в размер на 3 017,5 млн. лв. и *Постъпления от продажба на нефинансови активи* в размер на 3 004,6 млн. лв. и *Други неданъчни приходи* в размер на 945,2 млн. лв. През 2023 г. е отчетено намаление на *Неданъчните приходи* с 9,2 на сто спрямо 2022 г.

От *Помощи и дарения* са реализирани 3 830,7 млн. лв., което е с 2 174,8 млн. лв. или с 36,2 на сто повече от 2022 г.

6.2. През одитирания период са отчетени 72 658,9 млн. лв. *Разходи и вноска в общия бюджет на ЕС*, с 6 546,6 млн. лв. или с 9,9 на сто повече в сравнение с предходната година. Отчетените разходи са представени в следната таблица:

II. Разходи и вноска в общия бюджет на ЕС (млн. лв.)	КФП	ДБ	в т. ч. ЦБ	МнВ	НС	СП	СВ	СО, в т. ч. ДОО, ФГВРС, НЗОК, УПФ	Общини
2022 г.	66 112,3	20 157,0	2 394,6	16 703,6	78,7	22,4	957,6	24 411,2	10 332,3
2023 г.	72 658,9	21 391,2	2 637,3	17 583,1	85,8	24,4	1 060,6	28 581,2	12 510,9
Разлика 2023-2022	6 546,6	1 234,2	242,7	879,5	7,1	2,0	103,0	4 170,0	2 178,6
2023/2022	9,9%	6,1%	10,1%	5,3%	9,0%	8,9%	10,8%	17,1%	21,1%

II. Разходи и вноска в общия бюджет на ЕС (млн. лв.)	ДВУ	ССА	БАН	БНР	БНТ	БТА	ПУДООС, ДП УСЯ, ДП НПС, ДП ДПК, Фонд СЕЛС	Средства от ЕС-ЦУ и СОФ (без НФ-ДМП)	Ср. от ЕС на общините общо	Ср. от др. м/нар прогр. Общо (вкл. НФ-ДМП)	Сметки за чужди средства
2022 г.	1 156,5	62,5	199,6	57,2	93,8	10,2	6 414,0	2 170,0	973,9	73,6	0,5
2023 г.	1 306,1	69,5	217,1	65,3	102,3	16,3	2 931,0	3 877,9	1 421,2	168,5	0,4
Разлика 2023-2022	149,6	7,0	17,5	8,1	8,5	6,1	3 483,0	1 708,0	447,3	94,9	-0,1
2023/2022	12,9%	11,2%	8,8%	14,2%	9,1%	59,8%	-54,3%	78,7%	45,9%	128,9%	-21,5%

Източник: Отчет на КФП за 2022 г. и за 2023 г.

6.3. През 2023 г. във всяка от функциите по КФП се наблюдава увеличение на отчетените разходи в сравнение с предходната година, с изключение на функцията *Икономически дейност и услуги*, при която има намаление с 3 163,0 млн. лв. или с 22,9 на сто по-малко.

Разходи по ф-ии (млн. лв.)	Общи държавни служби-всичко	Отбр. и сигурност	Образование	Здравеопазване	Соц. осигуряване, подпомагане и грижи	Жил. строит. благоустр., комунално стоп. и опазв.на ОС	Култура, спорт, почивни д-сти и религ. дело	Ик. д-сти и услуги	Разходи, некласиф. в др. ф-ии
2022 г.	3 186,2	6 545,4	6 373,4	7 973,4	21 909,3	2 732,1	1 200,9	13 834,8	2 356,9
2023 г.	3 611,0	7 810,8	7 501,5	8 743,4	25 523,9	4 594,9	1 520,9	10 671,8	2 680,7
2023/2022	13,3%	19,3%	17,7%	9,7%	16,5%	68,2%	26,6%	-22,9%	13,7%

Източник: Отчет на КФП за 2022 г. и за 2023 г.

Най-голям е ръстът на разходите спрямо общия им размер по КФП по функция *Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда*, които, съпоставени с 2022 г., са нараснали с 68,2 на сто, следвани от отчетените разходи по функция *Култура, спорт, почивни дейности и религиозна дейност* с 26,6 на сто и *Отбрана и сигурност* с 19,3 на сто.

Делът на разходите по отделните функции спрямо общия размер на разходите по КФП през 2023 г. бележи увеличение при седем¹³⁸ от тях, а при две¹³⁹ намалява.

Най-голям дял от общите разходи по КФП през 2023 г. заемат разходите, отчетени по функция *Социално осигуряване, подпомагане и грижи* (35,1 на сто), следвани от разходите по функции *Икономически дейности и услуги* (14,7 на сто), като за предходната година този дял е бил съответно 33,1 на сто и 20,9 на сто.

По КФП за 2023 г. са отчетени с 3,5 на сто повече приходи, помощи и дарения и с 9,9 на сто повече разходи и вноска за бюджета на ЕС спрямо предходната година. Отчетените данъчни приходи заемат 78,0 на сто от общите постъпления по КФП и нарастват с 11,8 на сто спрямо предходната година; неданъчните приходи са 16,2 на сто от общите постъпления и намаляват с 9,2 на сто, а помощите и даренията също отчитат намаление с 36,2 на сто в сравнение с 2022 г.

Най-голям относителен дял в структурата на разходите по КФП заемат разходите по функции „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“, следвани от „Икономически дейности и услуги“. Най-голям е ръстът на разходите по функция „Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда“, които нарастват с 68,2 на сто спрямо предходната година. През 2023 г. по КФП е отчетен дефицит в размер на (-5 618,1) млн. лв., с 4 294,5 млн. лв. по-голям от отчетения през 2022 г. (-1 323,6) млн. лв.

III. Съответствие на изпълнението на ДБ за 2023 г. с основните принципи, правила и показатели, заложи в ЗПФ и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета

Със ЗПФ са уредени бюджетната рамка, общото устройство и структурата на публичните финанси и в него са включени: обхватът на публичните финанси; обхватът, структурата и основните показатели на КФП; фискалните правила и ограничения; съставянето, приемането, изпълнението и отчитането на ДБ, на общинските бюджети и на други бюджети, попадащи в обхвата на КФП; режимът на сметките за средствата от ЕС и за чужди средства; финансовите взаимоотношения с общия бюджет на ЕС и с други международни програми и договори; банковото обслужване на бюджетните организации и системата на единната сметка; централизираното разплащане на осигурителните вноски и на данъците и отчетността на бюджетните организации.

1. Изисквания във връзка с фискалните правила, регламентирани в ЗПФ

1.1. Според дефинираното в чл. 23 на ЗПФ правило, средносрочната бюджетна цел (СБЦ) за структурния дефицит на сектор „Държавно управление“ на годишна основа не следва да надвишава 0,5 на сто от брутния вътрешен продукт (БВП). Средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на годишна основа може да надхвърля 0,5 на сто, но не повече от 1 на сто от БВП, при условие че размерът на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ е под 40 на сто от БВП и рисковете от гледна точка на дългосрочната устойчивост на публичните финанси са ниски. С изменението на ЗПФ от 2020 г. е въведена нова ал. 3 на чл. 25, която гласи, че дефицитът на сектор „Държавно

¹³⁸ Общи държавни служби; Отбрана и сигурност; Образование; Социално осигуряване, подпомагане и грижи; Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда; Култура, спорт, почивни дейности и религиозна дейност и Разходи, неклассифицирани в другите функции

¹³⁹ Здравеопазване и Икономически дейности и услуги

управление на годишна основа, надвишаващ този по чл. 25 ал. 2,¹⁴⁰ се допуска при извънредни обстоятелства по чл. 24, ал. 3 от ЗПФ. Като „извънредно обстоятелство“ е определено необичайно събитие извън контрола на МС, което има сериозно въздействие върху финансовата позиция на сектор „Държавно управление“.

Средносрочната бюджетна цел за структурния баланс на сектор „Държавно управление“ е дефицит в размер на 1 на сто от БВП.¹⁴¹ Тази цел е в съответствие с изискванията на чл. 23, ал. 2 от ЗПФ, предвид размера на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“. Според чл. 24 от ЗПФ неизпълнението на СБЦ за структурния дефицит на годишна основа се допуска при извънредни обстоятелства.

През 2020 г. е активирана общата клауза за дерогация (General escape clause) от Пакта за стабилност и растеж, която позволява на държавите членки през 2020 и 2021 г. да се отклонят от стъпката за постигане на средносрочната бюджетна цел. Впоследствие, с решение на Европейската комисия (ЕК), прилагането на клаузата за дерогация в ЕС е удължено за 2022 г. и 2023 г.¹⁴² Не е извършвана актуализация на СБЦ през одитирания период.¹⁴³ Оценката за структурния бюджетен баланс през 2023 г. е за дефицит от 2,6 на сто от БВП.^{144,145} Консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ е 23,1 на сто (под 40 на сто) от БВП.^{146,147}

Фискалното правило по отношение на отрицателното салдо на сектор „Държавно управление“ за 2023 г. попада в хипотезата на чл. 25, ал. 3 на ЗПФ. Общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж позволява временно отклонение от постигане на СБЦ, като не е извършвана актуализация през одитирания период.

1.2. Годишният ръст на разходите не следва да надхвърля референтния растеж на потенциалния БВП. Обхватът на разходите и методологията за изчисляване на референтния растеж на потенциалния БВП се определят съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики. По-висок ръст на разходите се допуска при извънредни обстоятелства¹⁴⁸ или при компенсиране с допълнителни мерки, водещи до увеличаване на бюджетните приходи.¹⁴⁹

На база изчисления на МФ, изменението в реално изражение на разходния индикатор за 2023 г. спрямо 2022 г., използван за целите на фискалното управление в ЕС, се оценява съответно на (-4,9) на сто за 2023 г.

Според изчисленията на ЕК нивото на референтния растеж на потенциалния БВП се оценява на 2,2% за 2023 г. Бенчмаркът на разходите е част от индикаторите, следени при оценката на спазването на правилата в превантивната част на ПСР, и като такъв попада под обхвата на общата клауза за дерогация.¹⁵⁰

Бенчмаркът на разходите е част от индикаторите, следени при оценката на спазването на правилата в превантивната част на ПСР, и като такъв попада под обхвата на общата клауза за дерогация, която е активирана в периода 2020–2021 г. и продължава да

¹⁴⁰ Дефицитът на сектор „Държавно управление“ на годишна основа, изчислен въз основа на методологията на Европейската система от национални и регионални сметки на Общността, не може да надвишава 3 на сто от БВП.

¹⁴¹ <https://www.minfin.bg/bg/868>, Конвергентна програма 2023-2026, стр. 47, т. 3.4

¹⁴² Конвергентна програма 2023-2026 г., стр. 47, т. 3.4

¹⁴³ Конвергентни програми, информация за СБЦ

¹⁴⁴ **Одитно доказателство № 12**, отг. 3

¹⁴⁵ <https://www.minfin.bg/bg/868> Конвергентна програма 2023-2026, стр. 46, т. 3.4; стр. 47, граф. 3-2 и стр. 33, графика 3-2 и пояснение; стр. 34 от 2024 г.

¹⁴⁶ **Одитно доказателство № 14**

¹⁴⁷ **Одитно доказателство № 13**, Писмо № 98 от 31.07.2024 г.

¹⁴⁸ Понятието „извънредно обстоятелство“ е дефинирано в чл. 24, ал. 3 от ЗПФ

¹⁴⁹ чл. 27 от ЗПФ

¹⁵⁰ https://www.minfin.bg/upload/54908/Convergence+Programme+of+Bulgaria+2023-2026_BG.PDF стр. 48

действия през 2023 г.¹⁵¹

Фискалното правило попада в обхвата на общата клауза за дерогация и отклонението се счита за допустимо според правилата на ЕС за периода на действие на клаузата за дерогацията.

1.3. Целта за бюджетното салдо по КФП, изчислено на касова основа, е постигане и/или поддържане на нулево или положително салдо. При очаквано негативно отклонение от годишната цел за бюджетното салдо по КФП, министърът на финансите предлага на МС да одобри компенсиращи мерки.¹⁵²

Заложената фискална цел по отношение на бюджетното салдо по КФП за 2023 г. с разчетите към АСБП 2023-2025 г. е дефицитът за 2023 г. да не надвишава 4,6 млрд. лв. или (-2,5) на сто от прогнозния БВП.¹⁵³ Отчетеното салдо по КФП е отрицателно в размер на (-5 618,1) млн. лв.¹⁵⁴ или 3,06 на сто от БВП,¹⁵⁵ т. е. превишава с 0,06 пр. п. предвиденото ограничение във фискалното правило по чл. 27, ал. 4 на ЗПФ, а именно, годишният бюджетен дефицит по КФП, изчислен на касова основа, да не надвишава 3 на сто от БВП. Съгласно чл. 27, ал. 5, годишният бюджетен дефицит в размер, надвишаващ този по ал. 4, се допуска при извънредни обстоятелства и при условие, че не се надвишава максимално допустимият размер на дефицита на сектор „Държавно управление“ по чл. 25, ал. 2. Отчетеното салдо на сектор „Държавно управление“ през 2023 г. възлиза на (-1,9) на сто от БВП,¹⁵⁶ в рамките на изискваната от Пакта за стабилност и растеж референтна стойност от 3,0 на сто от БВП.¹⁵⁷

Отчетеното салдо по КФП е отрицателно и превишава с 0,06 пр. п. заложената референтна стойност за дефицита по КФП във фискалното правило по чл. 27, ал. 4 на ЗПФ в условията на извънредни обстоятелства, съгласно ал. 5.

1.4. Максималният размер на разходите по КФП не може да надвишава 40 на сто от БВП. В обхвата на разходите не се включват разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС, както и по други международни програми и договори, които са с режим на сметки за средства от ЕС съгласно чл. 8, ал. 4, включително свързаното с тях национално съфинансиране. В случай на очаквано превишение на размера по ал. 1 със Средносрочната бюджетна прогноза (СБП) по чл. 79, ал. 3 се определят допълнителни мерки за постигане на допустимото съотношение през следващата година.

Отчетеният размер на разходите¹⁵⁸ по КФП (в т.ч. вноска в общия бюджет на ЕС) е 36,6 на сто от БВП и не надвишава допустимото ограничение.¹⁵⁹

Спазена е разпоредбата на чл. 28 от ЗПФ относно размера на разходите по КФП.

1.5. Номиналният размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година не може да надвишава 60 на сто от БВП.¹⁶⁰ В случай на превишение на дълга над 60 на сто от БВП в средносрочната бюджетна прогноза и в закона за ДБ се предвиждат мерки за ежегодното му намаление в размер, не по-малко от 5 на сто

¹⁵¹ <https://www.minfin.bg/bg/868> Конвергентна програма 2023-2026, стр. 48, т. 3.4

¹⁵² чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

¹⁵³ <https://www.minfin.bg/bg/news/12240>, табл. II-1 Основни показатели на КФП, стр. 25

¹⁵⁴ **Одитно доказателство № 2**, Прил. 2, промяна от 23.08.2024 г.

¹⁵⁵ https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/GFS2023f_EU.pdf стр. 2; **Одитно доказателство № 13**, отг. ИАП

¹⁵⁶ https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/GFS2023f_EU.pdf стр. 2; **Одитно доказателство № 13**, отг. ИАП

¹⁵⁷ **Одитно доказателство № 14**

¹⁵⁸ с изключение на разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС, както и по други международни програми и договори, които са с режим на сметки за средства от ЕС съгласно чл. 8, ал. 4, вкл. свързаното с тях национално съфинансиране

¹⁵⁹ **Одитно доказателство № 2**, Прил. 2

¹⁶⁰ чл. 29 от ЗПФ

от установеното превишение до постигане на предвиденото съотношение. Консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година като съотношение спрямо БВП не може да надвишава съотношението от предходната година, докато това съотношение е над 60 на сто.

Номиналният размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ към края на годината възлиза на 23,1 на сто от БВП и не надвишава 60 на сто от БВП.^{161,162}

Изпълнени са изискванията на чл. 29 от ЗПФ.

1.6. В съответствие с изискванията на ЗПФ,¹⁶³ на официалния сайт на МФ са публикувани данни за консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“.¹⁶⁴ Публикувани са ежемесечни бюлетини *Дълг и гаранции на подсектор „Централно управление“* за 2023 г.¹⁶⁵

Данните за гарантирания дълг на сектор „Държавно управление“ се изготвят от МФ при спазване на договореностите относно компетенциите на институциите, залегнали в Меморандума за сътрудничество между НСИ, БНБ и МФ при разработване, производство и разпространение на държавната финансова статистика и националните финансови сметки.¹⁶⁶ Предоставянето на данните на Евростат (ЕК) се извършва от НСИ и се публикуват на интернет страницата на Евростат.¹⁶⁷ Гарантираният дълг на сектор „Държавно управление“ е сума от предоставените държавни и общински гаранции от страна на подсектори ЦУ и „Местно управление“. Публикувани са данни за размера на издадените гаранции от страна на подсектор ЦУ.¹⁶⁸

Спазени са изискванията на чл. 36 от ЗПФ

1.7. Съгласно ЗПФ¹⁶⁹ със ЗДБРБ за съответната година се определят ограниченията за максималния размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет през годината, като се посочват поотделно максималните размери на поемането на дълг.

В изпълнение на изискванията, е определен максималният размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет по реда на Закона за държавния дълг в размер на 7,5 млрд. лв.¹⁷⁰ Определен е максималният размер на държавния дълг към края на 2023 г., който не може да надвишава 40,6 млрд. лв.¹⁷¹ В рамките на текущата бюджетна година разпоредителите с бюджет по ДБ не могат да поемат нов държавен дълг по чл. 37, ал. 1, т. 1, буква „б“ от ЗПФ.¹⁷² Определен е максималният размер на новите държавни гаранции, които могат да бъдат издадени по реда на чл. 71 от ЗДБРБ за 2023 г.¹⁷³ – 1 814 млн. лв. Не са определяни ограничения за максималния размер на дълга на подсектор „Централно управление“.

Със ЗДБРБ за 2023 г. са определени ограничения за максималните размери на новия държавен дълг, който може да бъде поет през годината, новите държавни гаранции, които могат да бъдат поети през годината и държавния дълг към края на годината, с което са изпълнени разпоредбите на чл. 37 от ЗПФ.

¹⁶¹ <https://www.minfin.bg/bg/860>; https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/GFS2023f_EU.pdf стр. 2

¹⁶² Одитно доказателство № 14

¹⁶³ чл. 36, ал. 1, т. 1 от ЗПФ

¹⁶⁴ <https://www.minfin.bg/bg/860>

¹⁶⁵ <http://www.minfin.bg/bg/statistics/20>; <https://www.minfin.bg/bg/news/12500>

¹⁶⁶ [МФ: Гарантиран дълг на сектор „Държавно управление“ \(minfin.bg\)](#), т. 1.2. от публикуваните Методологически бележки

¹⁶⁷ [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/)

¹⁶⁸ <http://www.minfin.bg/bg/926>, т. 2.1

¹⁶⁹ чл. 37, ал. 1, т. 1 от ЗПФ

¹⁷⁰ чл. 69, ал. 1 от ЗДБРБ за 2023 г.

¹⁷¹ чл. 68 от ЗДБРБ за 2023 г.

¹⁷² чл. 69, ал. 3 от ЗДБРБ за 2023 г.

¹⁷³ чл. 72 от ЗДБРБ за 2023 г.

1.8. Ежегодно, с годишния закон за ДБ следва да се определя минималното ниво на фискалния резерв към края на годината.¹⁷⁴

В изпълнение на тази разпоредба, минималният размер на фискалния резерв към 31.12.2023 г. е определен¹⁷⁵ в размер на 4,5 млрд. лв. Съгласно публикуваните данни, към 31.12.2023 г. фискалният резерв е в размер на 13,4 млрд. лв. Информацията за състоянието на фискалния резерв е оповестена на интернет страницата на МФ.¹⁷⁶

Фискалният резерв към 31.12.2023 г. надвишава изискуемия минимален размер, определен със ЗДБРБ за 2023 г. в съответствие с приложимите изисквания.

2. Изисквания във връзка със структурата на ДБ по ЗПФ

Съгласно разпоредбите на чл. 42, ал. 3 от ЗПФ, в ДБ се предвиждат резерви за непредвидени и/или неотложни разходи – по ЦБ, по бюджета на НС и по бюджета на съдебната власт. Размерът на резервите се определя със ЗДБРБ за съответната година. Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ следва да се разходва въз основа на акт на МС, съгласно чл. 43, ал. 3 от ЗПФ.

За 2023 г. е предвиден резерв в размер на 131 400,0 хил. лв., в т. ч. по ЦБ за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия – 130 000,0 хил. лв., по бюджета на съдебната власт – 900 хил. лв. и по бюджета на НС – 500 хил. лв. Издадени са ПМС за одобряване на допълнителни разходи от резерва.¹⁷⁷ Отчетените средства са в размер на 11 099,1 хил. лв. от министерства и ведомства и 16 911,6 хил. лв. от общини, или общо отчетените разходи в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия¹⁷⁸ са в размер на 28 010,7 хил. лв. Не е установено превишение на усвоените над одобрените средства с акт на МС.¹⁷⁹

Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия е разходван въз основа на актове на МС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ по ДБ и бюджетите на общините при съблюдаване на изискванията на чл. 43, ал. 3 от ЗПФ. Не са отчетени превишения над одобрените размери.

3. Изисквания относно бюджетните взаимоотношения

3.1. Държавата финансира делегираните на общините държавни дейности с обща субсидия за тези дейности за сметка на ЦБ, както и за сметка на бюджетите на ПРБ по ДБ, които провеждат съответните области на политики. Общата субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности се определя въз основа на приети от МС стандарти за финансиране и натурални показатели за съответната дейност.¹⁸⁰ Общата изравнителна субсидия за местни дейности е предназначена да осигури минимално равнище на местните услуги в общините. Механизмът за разпределението ѝ по общини се определя със ЗДБ за съответната година, а проектът на механизма се съгласува с Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ).¹⁸¹ Размерът на целевата субсидия за капиталови разходи и механизмът за неговото разпределение по общини се определят със закона за ДБ за съответната година. Проектът на механизма следва да се съгласува с НСОРБ.¹⁸²

Приети са стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и

¹⁷⁴ чл. 41 от ЗПФ

¹⁷⁵ чл. 67 на ЗДБРБ за 2023 г.

¹⁷⁶ <https://www.minfin.bg/bg/statistics/4, 2023 г.>

¹⁷⁷ ПМС №140 от 08.09.2023 г.; ПМС № 222 от 09.11.2023 г.; ПМС № 343 от 21.12.2023 г.

¹⁷⁸ Отчет въз основа на информация от ПРБ по т. 12.10. от ДДС № 8 от 2023 г.

¹⁷⁹ **Одитно доказателство № 13**, т. 16, прил. 2

¹⁸⁰ чл. 53 от ЗПФ

¹⁸¹ чл. 54 от ЗПФ

¹⁸² чл. 55 от ЗПФ

стойностни показатели през 2023 г.¹⁸³ Със ЗДБРБ за 2023 г.¹⁸⁴ са приети размерите на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините за 2023 г. под формата на субсидии по механизъм съгласно приложение по видове.¹⁸⁵ Не е установено превишение на отчетените по видове основни бюджетни взаимоотношения спрямо уточнения план за одитирания период.¹⁸⁶

Разпределението е и по общини, съгласно чл. 51 от ЗДБРБ за 2023 г. В приложение към чл. 51, т. 1 е представен механизмът за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2023 г. С чл. 51 от ЗДБРБ за 2023 г. е определена целевата субсидия за капиталови разходи по общини.

Проведени са консултации на основание чл. 77 от ЗПФ между МФ и НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2023 г. в частта за общините. Направените мотивирани предложения в резултат на извършеното съгласуване от страна на НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2023 г. в частта за общините, както и изразена позиция от МФ, са документирани.¹⁸⁷

Определени са размерите на бюджетните взаимоотношения с общините, приети са стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели, разработен и утвърден е механизъм за разпределяне на субсидиите за общините в изпълнение на чл. 53 и чл. 54 от ЗПФ. Определена е целевата субсидия за капиталови разходи и разпределението ѝ по общини в изпълнение на чл. 55, ал. 1 от ЗПФ. Проведена е съгласувателната процедура съгласно изискванията на ЗПФ.

3.2. Законът за публичните финанси дава възможност¹⁸⁸ на МС да одобрява предоставянето на допълнително финансиране при спазване на фискалните правила за покриване на по-високо от разчетеното усвояване на средствата от помощта, предоставена на Р България от ЕС.

Отчетените по сметката за средства от ЕС на НФ¹⁸⁹ средства са 94,6 на сто, а на ДФЗ¹⁹⁰ 58,5 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2023 г.^{191,192}

Не са възниквали обстоятелства, налагащи предоставяне на допълнително финансиране по чл. 61 от ЗПФ.

4. Изисквания относно съставяне на бюджетите

4.1. Министерският съвет, чрез министъра на финансите, организира съставянето на СБП и на проекта на ДБ. Средносрочната бюджетна прогноза се съставя за срок от три години. Ежегодно, в срок до 31 януари, МС, по предложение на министъра на финансите, приема бюджетната процедура по съставянето на СБП и на проекта на ДБ за следващата година. Министърът на финансите дава указания по изпълнението на бюджетната процедура. В рамките на бюджетната процедура министърът на финансите изготвя пролетна и есенна макроикономическа прогнози, вкл. основните допускания, на които тези прогнози се основават и се публикуват на интернет страницата на МФ.¹⁹³

¹⁸³ РМС № 280 от 05.05.2022 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2023 г.; РМС №№ 337 от 02.05.2023 г.; 544 от 10.08.2023 г. и 756 от 20.10.2023 г. за изм. и/или доп. на РМС № 280 от 2022 г., <https://www.minfin.bg/bg/96>

¹⁸⁴ чл. 51 от ЗДБРБ

¹⁸⁵ Обща субсидия за делегираните от държавата дейности; трансфери за местни дейности, в т.ч. обща изравнителна субсидия; трансфер за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища; целева субсидия за капиталови разходи

¹⁸⁶ **Одитно доказателство № 9**

¹⁸⁷ **Одитно доказателство № 19**, отг. 6

¹⁸⁸ чл. 61 от ЗПФ

¹⁸⁹ т. 1.2., III, т. 1.4 от ОИДБРБ за 2023 г.

¹⁹⁰ т. 1.2., III, т. 1.5 от ОИДБРБ за 2023 г.

¹⁹¹ чл. 1, ал. 2, III, т. 1.4 от ЗДБРБ за 2023 г.

¹⁹² чл. 1, ал. 2, III, т. 1.5 от ЗДБРБ за 2023 г.

¹⁹³ чл. 66, чл. 67 и чл. 68 от ЗПФ

Бюджетната процедура за 2023 г. е одобрена с РМС № 38 от 27.01.2022 г., на основание чл. 67 от ЗПФ,¹⁹⁴ при спазване на определения срок. В рамките на първия етап на процедурата МС следва да одобри средносрочната бюджетна прогноза за периода 2023-2026 г.

Съгласно РМС № 38 от 27.01.2022 г., в срок до 02.03.2022 г. министърът на финансите следва да даде указания на ПРБ за подготовка и представяне на бюджетните им прогнози за периода 2023-2025 г.¹⁹⁵ След определения срок е издадено указание БЮ № 1 от 18.03.2022 г.¹⁹⁶ От МФ е посочено, че причината за издаването на указанието след срока е стартирането на бюджетната процедура за 2023 г. в условията на неприет бюджет за 2022 г., който е база за подготовката на параметрите и допусканията на първия етап на процедурата.¹⁹⁷ Указанията за подготовката и представянето на проектобюджетите на ПРБ за 2023 г. и на актуализираните им бюджетни прогнози за 2024 г. и 2025 г. са издадени в срок.¹⁹⁸

4.1.1. Ежегодно в срок до 20 април МС по предложение на министъра на финансите следва да одобрява¹⁹⁹ СБП за следващите три години.²⁰⁰

Проектът на СБП е изпратен от МФ на МС²⁰¹, в определения срок. След проведено заседание на МС на 20.04.2022 г.,²⁰² окончателният текст на решението за одобряване на СБП е изпратен от МФ в МС на 26.04.2022 г.²⁰³ С РМС № 268 от 27.04.2022 г. е одобрена СБП за периода 2023-2025 г.,²⁰⁴ след законоустановения срок.

4.1.2. Министърът на финансите следва да изготви и внесе в МС: законопроекта за ДБ; проекта на Актуализираната СБП (АСБП); проекта на становище на МС по проекта на бюджет на съдебната власт; протокола от консултациите с НСОРБ и др.²⁰⁵ Министерският съвет ги одобрява и в срок до 31 октомври внася в НС одобрения законопроект за ДБ заедно с приложения.

Законът за ДБ на РБ за 2023 г. е обнародван на 01.08.2023 г., в сила от 01.01.2023 г. Относно причините за закъснението от одитираната организация е посочено,²⁰⁶ че подготовката на Бюджет 2023 и АСБП 2023-2025 г. е повлияна от късното приемане на ЗДБРБ за 2022 г.²⁰⁷ Посочено е също, че реализирането на Бюджет 2023 в рамките на обичайния срок е затруднено от липсата на редовно правителство, което да вземе управленско решение относно внасянето в НС на проектобюджета за 2023 г. с включени дългосрочни допускания за развитие на политиките при спазване на правилата по ЗПФ. От служебното правителство е внесен в НС законопроект за прилагане на разпоредби на ЗДБРБ за 2022 г., ЗБДОО за 2022 г. и ЗБНЗОК за 2022 г., т.нар. „удължителен закон“ за 2022 г., а с РМС № 331 от 28.04.2023 г. в НС е внесен законопроект за ДБРБ за 2023 г., който не е разглеждан от НС.

¹⁹⁴ <https://www.minfin.bg/bg/1548> ; <https://www.minfin.bg/upload/50754/RMC+-+38.pdf>

¹⁹⁵ т. 2.1.3.

¹⁹⁶ Указания за подготовката и представянето на бюджетните прогнози на ПРБ за периода 2023-2025 г., с приложения

¹⁹⁷ **Одитно доказателство № 16**, отг. 24

¹⁹⁸ БЮ № 4 от 02.09.2022 г.

¹⁹⁹ чл. 72 от ЗПФ

²⁰⁰ съгласно т. 2.1.15 от РМС № 38 от 2022 г. за бюджетната процедура за 2023 г.

²⁰¹ с писмо № 03-00-349 от 18.04.2022 г.

²⁰² и съгласно чл. 48, ал. 2 от Устройствения правилник на МС и неговата администрация

²⁰³ **Одитно доказателство № 16**, писма

²⁰⁴ **Одитно доказателство № 16**, отг. 24

²⁰⁵ чл. 79 от ЗПФ

²⁰⁶ **Одитно доказателство № 16**, т. 24

²⁰⁷ обн., ДВ, бр. 18 от 4.03.2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. и доп., бр. 52 от 5.07.2022 г., в сила от 01.07.2022 г.

Предвид изтичане срока на действие на удължителния закон²⁰⁸ и липсата на редовно правителство, от НС е взето решение²⁰⁹ за определяне на допълнителен срок за събиране на приходи, за извършване на разходи и за предоставяне на трансфери, съгласно чл. 87, ал. 4 от Закона за публичните финанси, до края на м. юли 2023 г. (обн., ДВ, бр. 50 от 9.06.2023 г.), а на 15.06.2023 г. е приет Закон за изменение и допълнение на Закона за прилагане на разпоредби на ЗДБРБ за 2022 г., ЗБДОО за 2022 г. и ЗБНЗОК за 2022 г.²¹⁰ След сформиране на редовно правителство от МС е одобрен законопроектът за ДБРБ за 2023 г.,²¹¹ внесен е за одобрение в НС и е обнародван.²¹² Със същото решение от МС е оттеглен предходният²¹³ проект на ЗДБРБ за 2023 г.²¹⁴

Законът за държавния бюджет на Република България за 2023 г. е приет със закъснение, след началото на бюджетната година.

4.2. Министърът на финансите следва да съгласува: с ПРБ, с изключение на кметовете на общините, разходните им тавани и/или размера на бюджетните им взаимоотношения по СБП; с НСОРБ размера на бюджетните взаимоотношения на ЦБ с бюджетите на общините по СБП.²¹⁵ В сроковете на бюджетната процедура НСОРБ може да прави предложения в МФ за общия размер на основните бюджетни взаимоотношения на общинските бюджети с ЦБ и други предложения по проекта на ДБ за съответната година.²¹⁶

Предоставена е справка за отразяване на становищата, получени след съгласуване на проекта на РМС за одобряване на законопроект за ДБ на РБ за 2023 г. по чл. 32 от УПМСНА.²¹⁷ Проведени са консултации на основание между МФ и НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2023 г. в частта за общините.²¹⁸

Проведена е съгласувателна процедура в изпълнение на чл. 74 и чл. 77 от ЗПФ.

4.3. Ежегодно, в срок до 31 октомври, МС, по предложение на министъра на финансите, одобрява стратегия за управление на държавния дълг по Закона за държавния дълг за периода на съответната СБП.²¹⁹

От МФ е разработена Стратегия за управление на държавния дълг за периода 2023–2025 г. и е приета с РМС № 464 от 06.07.2023 г. Стратегията се разработва от министъра на финансите на основание Закона за държавния дълг²²⁰ и ЗПФ. Обект на Стратегията е държавният дълг – вътрешен и външен, поет по реда на Закона за държавния дълг. Стратегията е публикувана на интернет страницата на МФ.²²¹

Изпълнени са изискванията на чл. 77а от ЗПФ.

4.4. Изисквания по ЗПФ относно приемане на бюджетите

4.4.1. Държавният бюджет е приет със ЗДБРБ за 2023 г.,²²² който включва обобщени показатели за ДБ на касова основа за: приходите, помощите и даренията; разходите, бюджетните взаимоотношения, вноската в общия бюджет на ЕС, бюджетното салдо и

²⁰⁸ обн., ДВ, бр. 104 от 30.12.2022 г. със срок на действие 10.06.2023 г.

²⁰⁹ 08.06.2023 г.

²¹⁰ обн., ДВ, бр. 53 от 20.06.2023 г.

²¹¹ с РМС № 459 от 05.07.2023 г.

²¹² в ДВ, бр. 66 от 01.08.2023 г.

²¹³ РМС № 331 от 28.04.2023 г.

²¹⁴ **Одитно доказателство № 16**, т. 24

²¹⁵ чл. 74 от ЗПФ

²¹⁶ чл. 77 от ЗПФ

²¹⁷ **Одитно доказателство № 16**, т. 17

²¹⁸ **Одитно доказателство № 19**, т. 2

²¹⁹ чл. 77а от ЗПФ

²²⁰ на чл. 16, ал. 1

²²¹ <https://www.minfin.bg/bg/1354>

²²² ЗДБРБ за 2023 г. е приет от 49-ото НС на 28.07.2023 г., обнародван в ДВ, бр. 66, от 01.08.2023 г., в сила от 01.01.2023 г.

операциите в частта на финансирането, основните бюджетни взаимоотношения на бюджетите на общините с ЦБ, както и бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на социалноосигурителните фондове и с другите бюджети и сметки, попадащи в обхвата на КФП; бюджетите на ПРБ – част от ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането; разходите по бюджетите на ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет – по области на политики и/или бюджетни програми, а разходите на НС – по функционални области; разходите на съдебната власт, вкл. по органи; максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ, както и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината. Със ЗДБРБ за 2023 г. са приети бюджетите на ПРБ, които са част от ДБ.²²³

Държавният бюджет е приет в съответствие с изискванията на чл. 86, ал. 2 – ал. 5 от ЗПФ.

4.4.2. Законът за ДБ на РБ за 2023 г. е обнародван на 01.08.2023 г., в сила от 01.01.2023 г. В случай на неприет до началото на бюджетната година ДБ от НС, в ЗПФ е регламентирано, че приходите по бюджета се събират в съответствие с действащите закони, а извършването на разходите и предоставянето на трансфери е в размер, не по-голям от размера им за същия период на предходната година, до размера на постъпилите приходи, помощи и дарения, като се отчитат влезли в сила актове на НС и на МС, които предвиждат допълнителни или намалени бюджетни средства, и при спазване на фискалните правила по ЗПФ и одобренията от МС със СБП фискални цели.²²⁴

За периода 01 януари – 28 юли 2023 г. няма приет ЗДБРБ за 2023 г., поради което събирането на приходи, извършването на разходи и предоставянето на трансфери по ДБ, предвид датата на приемане на Закона,²²⁵ се извършва съгласно хипотезата на чл. 87, ал. 1 на ЗПФ и обхваща шест пълни месеца – от месец януари до месец юни включително.²²⁶

От министъра на финансите са издадени указания относно съдържанието, реда и сроковете за представяне в МФ на заявките за лимити за плащания до приемането на ЗДБРБ за 2023 г. и постановлението за неговото изпълнение, което е публикувано на интернет страницата на МФ.²²⁷ Общата сума на отчетените от ПРБ по ДБ месечни превишения на разходите, до приемането на ЗДБРБ за 2023 г., спрямо съответните стойности на разходите от преходната година е 2 109 493,5 хил. лв.

4.4.2.1. Извършена е проверка за спазване на изискванията на ЗПФ от ПРБ по ДБ и дадените в тази връзка указания от МФ²²⁸ в периода до приемането на закон за ДБ, като е формирана одитна извадка и е извършен подбор на единиците по стойност – най-висока месечна стойност на превишението на отчетения бюджетен показател,²²⁹ които се наблюдават при един ПРБ по ДБ.²³⁰

Във връзка с изпълнение на контролните процедури, при определяне на лимити за плащания за м. февруари 2023 г., в условията на неприет ДБ за 2023 г., е установено, че от МРРБ са предоставени²³¹ прогнозни разчети за месеца, съгласно ДР № 1 от 11.01.2023 г.;

²²³ **Одитно доказателство № 2**, Прил. 1

²²⁴ чл. 87, ал. 1 от ЗПФ

²²⁵ 28.07.2023 г.

²²⁶ Писмо рег. № 50-01-83/25.06.2024 г.

²²⁷ <https://www.minfin.bg/bg/1585>

²²⁸ **Одитно доказателство № 10**

²²⁹ Превишение от 396 520 786 лв. на отчетените разходи от МРРБ през м. февруари на 2023 г. спрямо същия месец на предходната година и превишение от (- 34 958 229) лв. на предоставените трансфери от МРРБ през м. юни на 2023 г. спрямо същия месец на предходната година

²³⁰ **Одитно доказателство № 9**, Справка за изпълнение на ДБ по ПРБ в периода на прилагане на чл. 87, ал. 1 от ЗПФ през 2023 г.; МРРБ

²³¹ **Одитно доказателство № 9**

подадени са заявки за допълнителни лимити²³² за плащания за м. февруари, с посочени причини за заявените в повече разходи. За отпускането на лимитите за плащания за м. февруари 2023 г.²³³ са извършени съответните контролни дейности от компетентните дирекции²³⁴ и са съставени контролни листа за извършените проверки.²³⁵ Отчетените²³⁶ повече разходи през м. февруари 2023 г. спрямо м. февруари 2022 г. са в резултат на влезли в сила нормативни актове,²³⁷ както и други специфични и/или периодични разходи/плащания.²³⁸ Най-голямо превишение е отчетено по показателите *Издържка, Придобиване на нефинансови активи и Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения*.²³⁹

4.4.2.2. По информация на одитираната организация, отчетените в повече предоставени трансфери през м. юни 2023 г. спрямо м. юни 2022 г. се дължат на факта, че през предходните месеци със заявките за лимит са заявени средства в размер по-голям от отчетения за съответния месец, които остават като неизразходвани по сметките на МРРБ. Това позволява изразходването им през следващия месец, което води до по-голям размер на отчетените средства за м. юни.²⁴⁰

От компетентните дирекции са изготвени служебни бележки за спазване на изискванията на чл. 87 от ЗПФ с приложен Контролен лист при касовото изпълнение на ЦБ и ДБ, като са документирани отделните етапи в процеса.

Съблюдавани са изискванията на чл. 87, ал. 1 от ЗПФ, като са извършвани въведените контролни дейности от компетентните дирекции за изпълнение на дадените указания от министъра на финансите до приемането на ЗДБРБ.

4.4.3. От ПРБ не могат да бъдат натрупвани нови задължения за разходи, както и да се поемат ангажименти за разходи над определените им със ЗДБРБ лимити,²⁴¹ освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ или ако за това има решение на НС.²⁴²

Със ЗДБРБ за 2023 г. са утвърдени максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината и на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ, част от ДБ. При извършената проверка за съответствие на отчетените средства по тези показатели с утвърдените в ЗДБРБ за 2023 г. е установено следното:

4.4.3.1. Максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2023 г. съгласно ЗДБРБ за 2023 г. е 10 389 264, хил. лв., в т. ч. всички ПРБ по ДБ – министерства и ведомства, СП, НС и ВСС. От тях за министерствата и ведомствата максималните размери са 10 169 768,0 хил. лв. или 97,9 на сто от общо определените. По уточнен план общата сума е в размер на 14 107 523,5 хил. лв. или с 35,8 на сто повече от първоначално предвиденото в ЗДБРБ за 2023 г. Максималните размери на ангажиментите

²³² **Одитно доказателство № 9**

²³³ допълнителен и окончателен

²³⁴ Дирекция „Държавни разходи“ и Дирекция „Държавно съкровище“

²³⁵ **Одитно доказателство № 9**

²³⁶ Съгласно представения касов отчет на МРРБ

²³⁷ ПМС № 455 от 2022 г., ПМС № 497 от 2022 г., Решение № 103 на МС от 02.02.2023 г. за одобряване на финансиране на дейности на МРРБ

²³⁸ разходите за персонал, във връзка с увеличение на основните месечни заплати към 31.12.2022 г., увеличение на минималната работна заплата, разходи за комунално-битови и други разходи

²³⁹ **Одитно доказателство № 9**, касов отчет на МРРБ за м. февруари 2022 г. и за м. февруари 2023 г., §§ 10, 51, 52 и 01;

²⁴⁰ **Одитно доказателство № 9**, имейл от 26.08.2024 г.

²⁴¹ чл. 86, ал. 2 от ЗПФ „ДБ се приема със закон, който включва: ... т. 5. максималните размери на ангажименти за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ по т. 2; т. 6. максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ по т. 2.“

²⁴² чл. 88 от ЗПФ

за разходи по уточнен план за министерства и ведомства заемат 98,4 на сто от общо одобрените и са с 36,6 на сто повече от разчетените със ЗДБРБ за 2023 г.²⁴³

(хил. лв.)

Наименование	Максимален размер на ангажиментите за разходи, поети през 2022 г. и 2023 г.					
	Закон		Уточнен план		Отчет	
	2022 г.	2023 г.	2022 г.	2023 г.	2022 г.	2023 г.
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Всичко министерства и ведомства (МиВ)	12 639 457,7	10 169 768,0	17 124 106,6	13 888 755,7	14 082 716,5	12 119 924,1
Сметна палата	3 258,0	3 081,4	3 025,5	3 121,3	2 629,0	2 862,1
Народно събрание	24 533,7	41 635,6	21 661,9	40 980,0	20 773,2	26 286,0
Висш съдебен съвет	133 319,8	174 779,0	159 961,9	174 666,4	143 152,2	74 372,3
Всичко ПРБ по ДБ (МиВ, СП, НС, ВСС)	12 800 569,2	10 389 264,0	17 308 755,9	14 107 523,5	14 249 270,9	12 223 444,4

Източници на информация: ЗДБРБ за 2022 г. и 2023 г., ОИДБРБ за 2022 г. и 2023 г., МФ

За 2023 г. са отчетени общо поети ангажименти за разходи на стойност 12 223 444,4 хил. лв. или 86,6 на сто от приетите с уточнения план, като надвишават със 17,7 на сто приетите по закон и са с 16,6 на сто по-малко спрямо 2022 г.

През одитирания период е намален размерът на показателя *Максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2023 г.* при 13 ПРБ по ДБ, НС и ВСС, увеличен е при 29 ПРБ по ДБ и СП, а при две ПРБ е без изменение.

Отчетени са превишения по този показател спрямо уточнения план към 31.12.2023 г. при шест ПРБ: МИР с 82 343,9 хил. лв.;²⁴⁴ МЗХ с 8 862,6 хил. лв.;²⁴⁵ МФ с 4 669,9 хил. лв.;²⁴⁶ МК с 2 852,3 хил. лв.;²⁴⁷ МО с 24 701,6 хил. лв.²⁴⁸ и Омбудсмана с 1,4 хил. лв.²⁴⁹

4.4.3.2. Съгласно ЗДБРБ през 2023 г. максималният размер на новите задължения за разходи е 9 518 162,9 хил. лв. (с 8,5 на сто по-малко спрямо 2022 г.). От тях 9 358 834,0 хил. лв., или 98,3 на сто от общо приетите са за министерства и ведомства. С уточнения план е приет максимален размер на натрупаните нови задължения за разходи с 4,6 на сто или с 438 498,3 хил. лв. повече от първоначално приетите със ЗДБРБ за 2023 г. и с 23,1 на сто по-малко спрямо 2022 г. Показателят е претърпял намаление през годината при 14 ПРБ по ДБ, НС и съдебната власт, увеличен е при 27 ПРБ по ДБ и СП, а при три ПРБ е без изменение.²⁵⁰

²⁴³ Одитно доказателство № 18, спр. 1

²⁴⁴ По информация от МФ превишението се дължи на сключени договори от Министерството на 28.12.2023 г. във връзка със Закона за насърчване на инвестициите, одобрени с РМС №№ 881, 882 и 883 от 13.12.2023 г. Не е инициирана процедура за приемане на акт на МС за увеличаване на максималния размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2023 г. по бюджета на Министерството.

²⁴⁵ По информация от МФ превишението се дължи на ангажименти по договори, сключени от БАБХ за събиране, транспортиране, съхранение и обезвреждане на умрели животни, като средствата, необходими за разплащането на действително извършените дейности се осигуряват чрез трансфер от ДФЗ, (съгл. чл.275, ал. 5 от Закона за ветеринарномедицинската дейност, за сумата без ДДС) и съответно чрез извършване на промени по бюджета на БАБХ. БАБХ изпълнява и Национална програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонози за периода 2022-2024, одобрена с РМС № 156 от 2022 г. Голяма част от договорите за изпълнение на Програмата са сключени през 2023 г. със срок на изпълнение до края на 2024 г.

²⁴⁶ По информация от МФ превишението е формирано от АМ и се дължи на поети през периода нови ангажименти за изплащане на индексации на дейности подоговори за реконструкция на ГКПП Капитан Андреево, ГКПП Калотина – етап 2 и ГКПП Логодаж.

²⁴⁷ По информация от МФ превишението се дължи на сключен през месец ноември договор за основен ремонт и реконструкция на концертна зала в Държавна опера - Пловдив

²⁴⁸ По информация от МФ превишението се дължи на сключени в края на годината договори за доставка на лекарствени продукти и консумативи за нуждите на ВМА, със срок за реализация от 24 или 36 месеца.

²⁴⁹ По информация от МФ превишението е в резултат на прецизиране на операциите по осчетоводяването след извършен финансов одит за 2023 г.

²⁵⁰ Одитно доказателство № 18, спр. 1

За 2023 г. са отчетени общо нови задължения за разходи на стойност 9 297 566,2 хил. лв. или 93,4 на сто от приетите с уточнения план; по-малко с 2,3 на сто от приетите със ЗДБРБ и с 6,0 на сто по-малко спрямо отчетените за 2022 г.

(хил. лв.)

Наименование	Максимален размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2022 г. и 2023 г.					
	Закон		Уточнен план		Отчет	
	2022 г.	2023 г.	2022 г.	2023 г.	2022 г.	2023 г.
1	2	3	4	5	6	7
Всичко МиВ	10 180 699,2	9 358 834,0	12 092 413,8	9 798 060,6	9 765 934,5	9 161 308,1
Сметна палата	3 318	3 151,4	3 085,5	3 191,3	2 566,3	2 627,1
Народно събрание	36 980	46 522,7	34 108,1	45 867,1	25 199,4	32 510,1
Висш съдебен съвет	106 969	109 654,8	128 340,1	109 542,2	98 971,1	101 120,9
Всичко ПРБ по ДБ	10 327 966,2	9 518 162,9	12 257 947,5	9 956 661,2	9 892 671,3	9 297 566,2

Източници на информация: ЗДБРБ за 2022 г. и 2023 г., ОИДБРБ за 2022 г. и 2023 г., МФ

От МЗХ е отчетено превишение на показателя *Максимален размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2023 г.* с 1 561,5 хил. лв.²⁵¹

Предоставени са писма до ПРБ и техните отговори в изпълнение на утвърдената от министъра на финансите „Контролна процедура за предприемане на мерки за недопускане на превишаване на определените максимални размери на ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от ПРБ“.²⁵²

През 2023 г. е установено превишение на отчетените суми на максималните ангажименти за разходи спрямо уточнения план от шест ПРБ и на максималния размер на новите задължения за разходи от един ПРБ, с което не е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ.²⁵³

5. Изисквания по ЗПФ относно изпълнение на бюджетите

Първостепенните разпоредители с бюджет не могат да извършват разходи и да поемат задължения за разходи за текущата година, надхвърлящи общия размер на утвърдените разходи и задължения за разходи по бюджетите им.²⁵⁴

Със ЗДБРБ за 2023 г. са приети бюджетите на ПРБ по ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането, както и максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ по ДБ.

5.1. Промени по показателя *Разходи* по бюджетите на ПРБ по ДБ през 2023 г. са извършени при 39 ПРБ, вкл. по бюджетите на СП, НС и съдебната власт. Размерите на отчетените разходи от всички разпоредители за 2023 г. са в рамките на планираните.²⁵⁵

5.2. През одитирания период по бюджетите на ПРБ са извършени общо 775 промени, от които 237 бр. одобрени от МС, 328 бр. по решение на министъра на финансите и 210 бр. извършени от ПРБ. Промени са извършени по бюджетите на всички ПРБ по ДБ, с изключение на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателни служби на Българската

²⁵¹ По информация от МФ превишението се дължи на сключени договори, дейностите по които се осигуряват чрез трансфер от ДФЗ, съгл. чл.275, ал. 5 от ЗВД, за сумата без ДДС, след извършване на промени по бюджета на БАБХ.

²⁵² Одитни доказателства № 18, спр. 1 и т. 8 и № 10, отг. 23

²⁵³ ПРБ по ДБ не могат да натрупват нови задължения за разходи, както и да поемат ангажименти за разходи над определените им по реда на чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6 и ал. 3 лимити освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ или ако за това има решение на НС

²⁵⁴ чл. 102, ал. 1 от ЗПФ

²⁵⁵ Одитно доказателство № 15

народна армия, Комисията за регулиране на съобщенията и Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.²⁵⁶ През 2023 г. от страна на МФ не е правен отказ за извършване на промени по реда на чл. 110 от ЗПФ.²⁵⁷

5.2.1. Министерският съвет може да одобрява допълнителни разходи/трансфери за бюджетите на ПРБ, както и за бюджетните организации по чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ²⁵⁸ за сметка на ЦБ, с изключение на случаите по чл. 110, ал. 2 от ЗПФ,²⁵⁹ когато не се нарушава салдото по ДБ. Първостепенните разпоредители с бюджет по ДБ извършват произтичащите от чл. 109, ал. 1 – ал. 4 промени по бюджетите си и уведомяват министъра на финансите по определен от него ред. Министърът на финансите извършва произтичащите от чл. 109, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ промени по ЦБ. В случаите по чл. 109, ал. 1 – ал. 3 от ЗПФ, МС извършва и промени в показателите по чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6, доколкото със закона за ДБ за съответната година не е предвидено друго.²⁶⁰ Промени по реда на чл. 109, чл. 112 - чл. 115 и чл. 117 от ЗПФ се представят в МФ от съответния ПРБ на ниво показатели, утвърдени в приложение № 7, а за тези, които прилагат програмен формат на бюджет – и по показателите по отделните бюджетни програми по бюджетите, утвърдени в приложение № 1 към Постановлението за изпълнението на ДБ.²⁶¹

5.2.1.1. През 2023 г. одобрените с актове на МС по бюджетите на ПРБ (без общини) допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ са на обща стойност 3 657 082,2 хил. лв., като от тях с най-голям размер са одобрените по бюджета на МРРБ (1 218 291,8 хил. лв.).²⁶²

За установяване спазването на изискванията на нормативните и вътрешните актове при извършване на промени по бюджетите на ПРБ в резултат на одобрени допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ с актове на МС и състоянието на СФУК е определена одитна извадка. Популацията за определяне на извадката включва промените по бюджетите на ПРБ в резултат на одобрените допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ в общ размер на 3 657 082,2 хил. лв.²⁶³ Включените в извадката промени по бюджетите на ПРБ в резултат на одобрените допълнителни разходи/трансфери са на обща стойност 1 200 000,0 хил. лв.²⁶⁴

От министъра на финансите са издадени указания²⁶⁵ и са утвърдени вътрешни правила, регламентиращи реда и начина за проверка и съгласуване на предложенията за допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ, процеса на взаимодействие между дирекциите в МФ, както и извършването на промените по бюджетите на ПРБ въз основа на вече одобрените с акт на МС допълнителни разходи/трансфери. В рамките на своите компетенции МФ дава оценка на направените предложения от гледна точка на тяхната ресурсна осигуреност.²⁶⁶

Постъпили са искания за допълнителни разходи/трансфери по бюджета на съответния разпоредител в писмена форма с приложени изискуемите документи, които са регистрирани в деловодната система на МФ.²⁶⁷

В съответствие с Вътрешните правила за реда за изготвяне, съгласуване и внасяне за разглеждане на проекти на актове в МС, изготвени от МФ и за съгласуване на проекти на

²⁵⁶ **Одитно доказателство № 1**, Справка № 2

²⁵⁷ **Одитно доказателство № 18**, отг. 12 и справки

²⁵⁸ Бюджетите на БАН, ДВУ, БТА, БНТ и БНР и др. икономически обособени лица и структурни единици, включени в КФП

²⁵⁹ Министърът на финансите може да извършва промени за разходи, непредвидени по бюджетите на ПРБ по ДБ, при неувоени от минали години средства от помощи и дарения и от застрахователни обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по ДБ.

²⁶⁰ чл. 109, ал. 3, 5, 6 и 7 от ЗПФ

²⁶¹ чл. 6, ал. 4 от ПМС № 108 от 09.08.2023 г.

²⁶² **Одитно доказателство № 18**, спр. 4

²⁶³ включено е ПМС № 108 от 2023 г. за изпълнение на ЗДБРБ за 2023 г.

²⁶⁴ ПМС № 355 от 29.12.2023 г.

²⁶⁵ ДР № 3 от 2023 г.

²⁶⁶ **Одитно доказателство № 18**, отг. 7-9

²⁶⁷ **Одитни доказателства № 1 и № 11**

актове по чл. 32, ал. 1 от УПМСНА, чиито вносители са други министри,²⁶⁸ от водещата дирекция,²⁶⁹ е организирано съгласуването на материалите, вкл. и финансовите обосновки, с дирекциите, с чиято функционална компетентност са свързани проектите на актове.²⁷⁰ В изпълнение на *Вътрешните правила за проверка и съгласуване на проекти на актове за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за текущата година и финансовите обосновки към тях* чрез контролни листа са документирани осъщественият преглед на получените становища от съгласуващите дирекции, извършените контролни дейности и окончателните предложения за становище на министъра на финансите. Извършени са контролни дейности от първа²⁷¹, втора²⁷² и трета²⁷³ степен в съответствие с чл. 22 от *Вътрешните правила за финансово управление и контрол при касовото изпълнение на ЦБ и ДБ*.²⁷⁴ Предоставените контролни листа са одобрени от ресорния заместник-министър.

От водещата дирекция е изготвен контролен лист, попълнен на база извършения преглед на получените съгласувателни становища по проекта на акт²⁷⁵ и финансовата обосновка. В т. 3 от контролния лист е отбелязано „неприложимо“²⁷⁶, (без да са изрично отбелязани становищата на дирекциите съгласували проекта на акт). Окончателното предложение за становище на министъра на финансите е „съгласува проекта на акт с бележки и одобрява финансовата обосновка“.²⁷⁷

Приложената форма на финансова обосновка към провереното предложение на МРРБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджета му е в съответствие с изискванията на приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от УПМСНА и на ДР № 4 от 2019 г. Извършено е съгласуване на финансовата обосновка с представители на дирекции в МФ, с чиято функционална компетентност е свързан проектът на акт²⁷⁸ за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МРРБ за 2023 г. в размер до 1 000 000 000 лв., по представени документи.

На заседание на МС е прието Постановление № 355/29.12.2023 г. на вносител²⁷⁹ с направени изменения от министъра на финансите²⁸⁰ за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МРРБ за 2023 г. в размер до 1 200 000 000 лв. Не са съгласувани от МФ други документи по проекта на ПМС²⁸¹, за разликата до 1 200 000 000 лв.²⁸²

От министъра на финансите е издадена заповед²⁸³ за извършване на промени по ЦБ с бюджета на МРРБ, със сумата от 1 200 000 хил. лв., на основание чл. 109, ал. 6 от ЗПФ.²⁸⁴

В съответствие с чл. 109, ал. 5 от ЗПФ и ДР № 3 от 2023 г.²⁸⁵ са извършени необходимите промени по бюджета на МРРБ съгласно съответното ПМС, като са променени бюджетните взаимоотношения с ЦБ и/или разходите по бюджета на МРРБ по

²⁶⁸ чл. 26, ал. 3, ал. 5 и ал. 6

²⁶⁹ „Държавни разходи“

²⁷⁰ **Одитни доказателства № 1 и № 11**

²⁷¹ от служители от водещата дирекция ДР

²⁷² съответния началник отдел в дирекция ДР

²⁷³ директор на дирекция ДР

²⁷⁴ **Одитно доказателство № 18**, т. 1.1.; Списъкът на длъжностните лица от дирекция ДР, които извършват контролни дейности в изпълнение на чл. 22 в съответствие с ВПФУК при касовото изпълнение на ЦБ и ДБ, е актуализиран 9 пъти, в съответствие с промените в разпределението на отговорностите на служителите от дирекция ДР

²⁷⁵ ПМС № 492 от 2022 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МЕ за 2022 г.

²⁷⁶ в случай, че няма различия в становищата на дирекциите

²⁷⁷ **Одитно доказателство № 11**

²⁷⁸ **Одитни доказателства № 1 и № 11**

²⁷⁹ Съгласно Стенограма на МС от 28.12.2023 г., т. 28

²⁸⁰ Протокол № 59 от заседание на МС, т. 28

²⁸¹ за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МРРБ за 2023 г.

²⁸² **Одитно доказателство № 11**

²⁸³ № 1335/29.12.2023 г.

²⁸⁴ **Одитни доказателства № 1 и № 11**

²⁸⁵ Раздел IX, т. 6 от ДР № 3 от 2023 г.

области на политики и бюджетни програми. Увеличен е максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2023 г.

Спазването на изискуемия срок за уведомяване за извършените промени по бюджетите от ПРБ във връзка с ПМС № 355 от 29.12.2023 г. не може да се установи, тъй като моментът на фактическото извършване на промените не е изрично указан.²⁸⁶

Във връзка с направеното предложение от МРРБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери приложената форма на финансова обосновка е в съответствие с приложимите изисквания. Не е извършено съгласуване за разликата до приетата с ПМС сума, тъй като изменението в сумата е иницирано на заседанието на МС. В съответствие с приетото ПМС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджета на МРРБ за сметка на ЦБ е издадена заповед от министъра на финансите за произтичащите промени.

5.2.2. Съгласно чл. 110 от ЗПФ министърът на финансите може да извършва: промени по бюджетите на ПРБ по ДБ за сметка на помощи и дарения и на приходи от застрахователни обезщетения; за разходи, непредвидени по бюджетите на ПРБ по ДБ, при неусвоени от минали години средства от помощи и дарения и от застрахователни обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по ДБ; вътрешнокомпенсирани промени на утвърдените разходи по бюджетните програми по бюджетите на ПРБ по ДБ по тяхно предложение, без да се променят утвърдените разходи по области на политики, като не може да се променят и общо разходите за персонал, освен при промени в делегираните бюджети; компенсирани промени между бюджети по взаимно предложение на ПРБ, без да се променят целта и предназначението на средствата; в разходите по бюджетите на ПРБ за сметка на получени по съответния бюджет трансфери от сметки за средства от ЕС, както и други промени между бюджетите на ПРБ и сметките за средства от ЕС, когато не се влошава салдото на ДБ.²⁸⁷

За установяване спазването на изискванията на нормативните и вътрешните актове при извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ на основание чл. 110 от ЗПФ и състоянието на СФУК, е формирана одитна извадка с генерална съвкупност от 35 ПРБ по ДБ с извършени промени по бюджетите им.²⁸⁸ Избрани са ПРБ с най-голяма обща стойност на извършените промени в посока увеличение и намаление през годината. Включените в извадката промени са на стойност 144 571,3 хил. лв. в посока увеличение при МО и 146 228,2 хил. лв. в посока намаление при МРРБ. По бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, са извършени общо 59 бр. промени по реда на чл. 110 от ЗПФ.²⁸⁹

Исканията на ПРБ по ДБ за извършване на промени по бюджетите им по реда на чл. 110 от ЗПФ са представени в писмена форма, подписани от съответния компетентен орган и изготвени съгласно изискването на ПМС № 108 от 2023 г.²⁹⁰ Посочени са основанията²⁹¹ и мотивите за извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ.²⁹² За извършените промени по бюджетите на ПРБ по ДБ същите са уведомени от министъра на финансите.

При извършването на промените по бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, е осъществен контрол от длъжностни лица в МФ,²⁹³ в съответствие с изискванията

²⁸⁶ **Одитно доказателство № 11**

²⁸⁷ чл. 110, ал. ал. 1 – ал. 6 от ЗПФ

²⁸⁸ на обща стойност 500 653,2 хил. лв. (270 887,3 хил. лв. в посока увеличение и 229 765,8 хил. лв. в посока намаление)

²⁸⁹ **Одитно доказателство № 11**

²⁹⁰ Съгласно чл. 6, ал. 3 промените по реда на чл. 110 от ЗПФ се извършват на ниво показатели, утвърдени в приложение № 3, както и по показателите по отделните бюджетни програми, в т.ч. по ведомствени и администрирани разходи, по бюджетите, утвърдени в приложение № 1.

²⁹¹ раздел IX от ДР № 3 от 16.08.2023 г.

²⁹² **Одитни доказателства № 1 и № 11**, функц. и дл. х-ристики; писма във връзка с извършени промени

²⁹³ експерт, началник отдел и директор на дирекция ДР и от ресорния заместник-министър на финансите

на ЗПФ и на вътрешните правила,²⁹⁴ като в отделни случаи се различават от определените в списъка по чл. 22 ВП за ФУК при изпълнение на ЦБ и ДБ,²⁹⁵ поради заместване при отсъствие на определения служител.

Извършените промени на основание чл. 110 от ЗПФ по бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, са в съответствие с изискванията на нормативните актове и в съответствие с вътрешните правила.

5.3. Не се допуска извършването на разходи или поемането на задължения, които влошават салдото по КФП, освен в случаите, когато по предложение на МС, НС е приело съответни изменения и допълнения в закона за ДБ и/или в закона за бюджета на ДОО, и/или в закона за бюджета на НЗОК за съответната година.

Държавният бюджет е приет след началото на бюджетната година и не е извършвано изменение и допълнение на ЗДБРБ за 2023 г.²⁹⁶

Спазени са изискванията на чл. 119, ал. 1 от ЗПФ

6. Общини с финансови затруднения. Текущо наблюдение и отчитане на КФП.

6.1. Общини с финансови затруднения са тези, за които са налице три или повече от условията, регламентирани в чл. 130а от ЗПФ. За общини с финансови затруднения се открива процедура за финансово оздравяване с цел постигане на финансова устойчивост и стабилност на общинските финанси за период от една до три години, като се вземат предвид интересите на местната общност.²⁹⁷ Министърът на финансите може да прецени общини с финансови затруднения да бъдат подпомагани с временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²⁹⁸ Министерство на финансите осъществява наблюдение на общините за преценка на показателите по чл. 130а от ЗПФ, като при установяване на наличието на три или повече от условията по чл. 130а, министърът на финансите уведомява кмета на общината за предприемане на действията по чл. 130д, ал. 2 от ЗПФ.²⁹⁹ Всяко тримесечие на интернет страницата на МФ се публикува информация от отчетните данни на общините за финансовото им състояние.³⁰⁰

За 2023 г., по оценка на МФ, общините с финансови затруднения, които отговарят на три и повече критерии, са девет,³⁰¹ (3,4 на сто от всички общини в страната). С писмо³⁰² министърът на финансите е уведомил кметовете на общините с финансови затруднения за предприемане на действия по чл. 130д, ал. 2 от ЗПФ.³⁰³

През одитирания период, по оценка на МФ, девет общини с финансови затруднения отговарят на регламентираните в чл. 130а от ЗПФ три и повече критерии. Същите са уведомени от министъра на финансите за предприемане на последващи действия. За всяко тримесечие на официалната интернет страница на МФ са публикувани отчетните данни на общините за финансовото им състояние в изпълнение на чл. 130г, ал. 2 от ЗПФ.

6.2. Планът за финансово оздравяване, който предвижда ползването на временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ, се съгласува предварително с министъра на финансите. Министърът на финансите може да дава допълнителни указания относно изготвянето и съдържанието на плана. След приемането му от общинския съвет, планът за

²⁹⁴ чл. 22 от ВП за ФУК при изпълнение на ЦБ и ДБ

²⁹⁵ **Одитни доказателства № 11**

²⁹⁶ **Одитно доказателство № 2**

²⁹⁷ чл. 130б от ЗПФ

²⁹⁸ чл. 130а, ал. 2 от ЗПФ

²⁹⁹ чл. 130в от ЗПФ

³⁰⁰ чл. 130г, ал. 2 от ЗПФ

³⁰¹ **Одитно доказателство № 19**, т. 7; <http://www.minfin.bg/bg/810> Анализ на данните в края на IV тримесечие на 2022 г.

³⁰² ФО-9/15.05.2023 г.

³⁰³ **Одитно доказателство № 20** т. 8

финансово оздравяване се изпраща на министъра.³⁰⁴

Процедурата по текущо наблюдение на тримесечие и изпълнение на плановете по чл. 130е от ЗПФ е регламентирана със заповед³⁰⁵ на министъра на финансите.³⁰⁶ Едновременно с това, при отклонение от постигането на целите, заложен в плановете за оздравяване, които предвиждат ползване на безлихвен заем, са изпращани писма на АДФИ за проверка.³⁰⁷

Спазени са изискванията на чл. 130е, ал. 4 от ЗПФ.

6.3. Министърът на финансите може да отпуска за сметка на ЦБ временни безлихвени заеми за целите на изпълнение на плана за финансово оздравяване на общини, чиито плановете за финансово оздравяване са съобразени със становището на министъра на финансите. Временните безлихвени заеми се отпускат при условия, определени от министъра на финансите, със срок за възстановяване, който не може да бъде по-дълъг от срока на процедурата за финансово оздравяване, определен от общинския съвет.³⁰⁸

През 2023 г. не са отпуснати безлихвени заеми за сметка на ЦБ на основание чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.³⁰⁹

(хил. лв.)

Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към 31.12.2022 г.	Остатъчен размер на заема към 31.12.2023 г.
Неделино	03.07.2020 г.	01.12.2022 г.	3 000,0	3 000,0	1 889,1
Чепеларе	24.04.2020 г.	01.12.2022 г.	2 500,0	2 500,0	1 429,5

Източник: <https://www.minfin.bg/bg/810> Анализ на данните за IV тримесечие на 2023 г.

Към 31.12.2023 г. остатъчният размер на дължимите временни безлихвени заеми, предоставени по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ на общините с приключила процедура по финансово оздравяване през 2022 г.,³¹⁰ при които крайният срок за погасяване на заемите е приключил, е 3 318,6 хил. лв.³¹¹ От МФ са прихванати³¹² невъзстановените заеми на общините Неделино и Чепеларе с подлежащите им на отпускане средства за целева субсидия за капиталови разходи съгласно чл. 51 от ЗДБРБ за 2023 г. Прихванатите средства са в размер на 2 184,4 хил. лв., от които по 1 100 хил. лв. за всяка от общините.³¹³

През одитирания период от МФ не са отпуснати временни безлихвени заеми за сметка на ЦБ.

6.4. Кметът на общината докладва на тримесечие на министъра на финансите за изпълнението на плана за финансово оздравяване, за който е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.³¹⁴ От МФ се извършва текущо наблюдение на тримесечие за изпълнение на плана. При отклонение от постигането на целите на плана или при наличие на три или повече от условията по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ за следващите две последователни години министърът на финансите може да преустанови отпускането на заема, когато е предвидено предоставянето му на траншове по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ, и/или да изиска предсрочното му

³⁰⁴ чл. 130е, ал. 4 и ал. 5 от ЗПФ

³⁰⁵ ЗМФ №-1252 от 27.12.2019 г.

³⁰⁶ **Одитно доказателство № 19** т. 11

³⁰⁷ **Одитно доказателство № 19**, т. 11

³⁰⁸ чл. 130ж, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

³⁰⁹ **Одитно доказателство № 19**, т. 10

³¹⁰ Неделино и Чепеларе

³¹¹ <http://www.minfin.bg/bg/810> Анализ на данните в края на четвъртото тримесечие на 2023 г., стр. 6

³¹² на основание чл. 106 от ЗПФ

³¹³ <https://www.minfin.bg/bg/810>, Анализ на данните за IV тримесечие на 2022 г.

³¹⁴ чл. 130з, ал. 1 от ЗПФ

възстановяване, и/или да предприеме действия по чл. чл. 106 и 107 от ЗПФ след представяне на писмената обосновка от кмета на общината относно причините за това неизпълнение.³¹⁵

През 2023 г. нито една община не изпълнява план за финансово оздравяване, за целите на изпълнението на който е отпуснат временен безлихвен заем.³¹⁶

Процедурата по текущото наблюдение на тримесечие на изпълнението на плановете по чл.130е от ЗПФ е утвърдена със заповед на министъра на финансите.³¹⁷ Прилага се от служителите в дирекция „Финанси на общините“, на които са възложени дейности по извършване на текущо наблюдение за преценка за изпълнението на поставените цели на плановете за финансово оздравяване, след получаване на докладите от кметове на общини с отпуснат заем.³¹⁸

*През одитирания период няма случаи на преустановяване на отпускането на заеми за изпълнение на плановете за финансово оздравяване.*³¹⁹

6.5. По предложение на министъра на финансите, с акт на МС, на общините *може* да бъде отпусната допълнителна субсидия от ЦБ за погасяване на заемите по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.³²⁰ Общинският съвет, след съгласуване с министъра на финансите, *може* да предложи предсрочно прекратяване на процедура за финансово оздравяване, в случай че общината излезе от състояние на финансово затруднение.³²¹ През одитирания период не е отпускана допълнителна субсидия от ЦБ³²² и не са постъпили предложения за предсрочно прекратяване.³²³

Спазени са изискванията на чл. 130з и 130и от ЗПФ. Не са иницирани действия относно прилагането на чл. чл. 130к и 130л от ЗПФ.

6.6. Основни изисквания на ЗПФ за текущо наблюдение и отчитане на КФП

В изпълнение на изискванията на ЗПФ³²⁴ за включените в системата за електронни бюджетни разплащания бюджети, сметки за средства от Европейския съюз и сметки за чужди средства от МФ са определени лимити за плащания³²⁵. През 2023 г. не са предприемани мерки за коригиране на месечните лимити за плащания или за отлагане залагането на лимити в частта на утвърдените средства за нелихвените разходи и трансфери при влошаване на текущите оценки спрямо годишните разчети.³²⁶

На интернет страницата на МФ са публикувани указания на министъра на финансите относно съдържанието, реда и сроковете за представяне в МФ на заявките за лимити за плащания през 2023 г.³²⁷ Дадени са и указания за подготовка на информацията и отчетите по чл. 133 от ЗПФ относно изготвянето и представянето през 2023 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от ЕС и на сметките за чужди средства;³²⁸ изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от ЕС и на сметките за чужди средства на бюджетните организации и на оборотните им ведомости към 31.03.2023 г., 30.06.2023 г., 30.09.2023 г. на ПРБ по ДБ, НОИ, НЗОК, ДВУ, БАН, БНР, БНТ, БТА, бюджетните организации по чл. 13, ал. 4 от ЗПФ и общините, както и относно годишното счетоводно

³¹⁵ чл. 130и от ЗПФ

³¹⁶ Одитно доказателство № 19, т. 11

³¹⁷ ЗМФ №1252/27.12.2019 г.

³¹⁸ Одитно доказателство № 19, т. 11

³¹⁹ Одитно доказателство № 19, т. 12

³²⁰ чл. 130 к от ЗПФ

³²¹ чл. 130 л от ЗПФ

³²² Одитно доказателство № 19, т. 10

³²³ Одитно доказателство № 19, т. 13 и т. 14

³²⁴ чл. 132 от ЗПФ

³²⁵ Одитно доказателство № 13, т. 2, справка за заложените лимити

³²⁶ Одитни доказателства № 13, т. 15

³²⁷ <https://www.minfin.bg/bg/1585>; ДР № 1/11.01.2023 г., ДР № 2/31.05.2023 г. и ДР № 4 от 16.08.2023 г.

³²⁸ Одитно доказателство № 13, т. 1, <https://www.minfin.bg/bg/1588>

приключване и представяне на годишни отчети за касово изпълнение на бюджета, оборотни ведомости и друга информация.³²⁹

През одитирания период не е възниквала необходимост от предприемане на мерки по чл. 132, ал. 4 от ЗПФ. Издадени са указания в съответствие с чл. 133, ал. 5 от ЗПФ.

6.7. Изпълнение на административно-наказателни разпоредби по ЗПФ

За неизпълнение на задължение за публикуване на информация или на документи на интернет страница, виновното длъжностно лице се наказва с глоба.³³⁰

От министъра³³¹ са определени длъжностни лица, които да извършват наблюдение и контрол относно неизпълнение на задължения за публикуване на информация от ПРБ. При установяване на неизпълнение на задълженията за публикуване в срок, се уведомява ръководителя на отговорното административно звено на съответната бюджетна организация за необходимостта от предприемане на мерки.³³²

Оправомощени са³³³ финансовите инспектори на Агенцията за държавна финансова инспекция (АДФИ) да съставят актове за установяване на административни нарушения (АУАН)³³⁴ при осъществяване на инспекционната си дейност, а на директора и заместник-директора на АДФИ са предоставени права на наказващ орган, включително да издават наказателни постановления по образуваните административно наказателни преписки.³³⁵ През одитирания период от органите на АДФИ, във връзка с установени нарушения на ЗПФ,³³⁶ са съставяни актове за административни нарушения и са издавани наказателни постановления.³³⁷

Въведени са контролни механизми за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

Част четвърта

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Отчетът за изпълнението на ДБ на РБ за 2023 г. е в съответствие с изискванията на ЗПФ, на действащите през одитирания период вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания. Представен е в Сметната палата в законоустановения срок.

През 2023 г. се наблюдава увеличение на отчетените приходи и разходи в сравнение с 2022 г. Реализираното бюджетно салдо в периода 2021-2023 г. е отрицателно.

Приходите, разходите, бюджетните взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2023 г.

Изпълнението на планираните със ЗДБРБ за 2023 г. *Приходи, помощи и дарения* е 97,5 на сто, което се дължи основно на неизпълнение на планираните *данъчни приходи*. Отчетените приходи по ЦБ представляват 91,4 на сто от *Приходите, помощите и даренията* по ДБ за 2023 г.

Отразените в ОИДБРБ за 2023 г. *Разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на ЕС* представляват 96,2 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2023 г.

Бюджетното салдо по ДБ за 2023 г. е отрицателно и е с 747 439,4 хил. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2023 г.

По бюджетите на ПРБ са извършвани промени в показателите „максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината“ и „максимални

³²⁹ Одитно доказателство № 13, т. 1, <https://www.minfin.bg/bg/1588>

³³⁰ чл. 173 от ЗПФ

³³¹ № ЗМФ-162 от 15.03.2023 г.; № ЗМФ-1108 от 03.11.2022 г.

³³² Одитно доказателство № 16, т. 18 и Одитно доказателство № 19, т. 18

³³³ № ЗМФ-676/05.08.2022 г. и № ЗМФ 457/21.06.2023 г.;

³³⁴ по чл. 173, чл. 173а и чл. 173б от ЗПФ

³³⁵ Одитно доказателство № 17

³³⁶ чл. 128 и др. от ЗПФ

³³⁷ Одитно доказателство № 17

размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината“. Установено е превишение на отчетените суми на максималните ангажименти за разходи спрямо уточнения план от шест ПРБ³³⁸ и на максималния размер на новите задължения за разходи от един ПРБ,³³⁹ с което не е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ и е нарушена бюджетната дисциплина.³⁴⁰

Не е установено превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план с изключение на един ПРБ³⁴¹, с което не е спазена разпоредбата на чл. 77 от ЗДБРБ за 2023 г.

В съответствие с приетото ПМС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджета на ПРБ, по реда на чл. 109 от ЗПФ, за сметка на ЦБ за произтичащите промени е издадена заповед от министъра на финансите. Извършените промени на основание чл. 110 от ЗПФ по бюджетите на ПРБ са в съответствие с изискванията на нормативните актове и вътрешните правила.

Реализиран е дефицит по КФП за 2023 г. в размер на (-5 618 075,7) хил. лв., т.е. превишава с 0,06 пр. п. заложената референтна стойност за дефицита по КФП във фискалното правило по чл. 27, ал. 4 на ЗПФ в условията на извънредни обстоятелства, съгласно ал. 5 на същата разпоредба. Отчетени са с 3,5 на сто повече *Приходи, помощи и дарения* и 9,9 на сто повече *Разходи и вноска за бюджета на ЕС* спрямо предходната година.³⁴²

Системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на ДБ са в съответствие с изискванията на правната рамка. Функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на ДБ.

Част пета

ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

С Писмо № 50-01-68 от 29.08.2024 г. от Дирекция „Държавно съкровище“ е предоставено становище относно съгласуване на факти и обстоятелства с одитираната организация. Проектът на факти, обстоятелства и констатации е съгласуван, като са дадени бележки, свързани с прецизиране на текстове в проекта на констатации, които са приети от одитния екип и са отразени в проекта на одитен доклад.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 19 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 412 от 03.10.2024 г. на Сметната палата.

ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200624

№	Приложение	Брой стр.
1	Списък на по-важните нормативни и вътрешни актове, имащи отношение към одита на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2023 г.	3
2	Степен на изпълнение на утвърдените със ЗДБРБ за 2023 г. приходи, помощи и дарения	1

³³⁸ МИР; МЗХ; МФ; МК; МО и Омбудсмана

³³⁹ МЗХ

³⁴⁰ §2 от ДР на ЗПФ

³⁴¹ МК

³⁴² Одитно доказателство № 2, прил. 2

3	Степен на изпълнение на утвърдените със ЗДБРБ за 2023 г. разходи, бюджетни взаимоотношения, вноска в общия бюджет на ЕС, бюджетно салдо и финансиране	2
---	---	---

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200624**

№	Одитни доказателства	Брой стр.
1.	Писмо изх. № 50-01-68 от 13.06.2024 г., от дирекция ЧРАО, Справка за ръководните длъжностни лица в МФ през 2023 г.; Функц. и дл. характеристики; Вътрешни правила за организацията на електронния и хартиения документооборот и контрола по изпълнението на задачите в МФ; Заповеди за оправомощаване и определяне на функциите на заместник-министрите на финансите за периода 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г. и др.	2+ 1 CD
2.	Писмо изх. № 50-01-84 от 24.06.2024 г., вх. № 04-01-98 от 24.06.2024 г. за представен в СП отчет за изпълнението на ДБ и КФП за 2023 г.; Писмо изх. № 50-01-112 от 08.08.2024 г., вх. № 04-01-129 от 28.08.2024 г. и писмо изх. № 50-01-120 от 23.08.2024 г., вх. № от 23.08.2024 г. за представен в СП отчет за изпълнението на ДБ и КФП за 2023 г. на база коригирана отчетна информация	10+ 2 CD
3.	Писмо изх. № 50-01-31 от 11.03.2024 г., вх. № 04-01-43 от 11.03.2024 г. за представен отчет за касовото изпълнение на ЦБ към 31.12.2023 г.	22+2 CD
4.	Писмо вх. № 50-01-68 от 30.07.2024 г., изх. № 50-01-68 от 06.08.2024 г. от дирекция ДС относно: въвеждането на допълнителни показатели и подпоказатели; паметни записки и справки чл. 87, ал. 1 от ЗПФ	3+ 1 CD
5.	Писмо вх. № 50-01-68 от 06.08.2024 г., изх. № 50-01-68 от 06.08.2024 г. от дирекция ДП и НФ относно изпълнение на приходите	10
6.	Писмо вх. № 50-01-68 от 30.07.2024 г., изх. № 50-01-68 от 31.07.2024 г. от дирекция ДД; от 16.08.2024 г. дирекция ДР; от дирекция ФО от 07.08.2024 г. и от дирекция ЕВП от 06.08.2024 г. относно превишение на отчетените спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. разходи; субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия; капиталови трансфери; прираст на държавния резерв; предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина; субсидии и други текущи трансфери за финансови институции; текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинства; придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт; предоставени и получени трансфери; вноската за общия бюджет на ЕС	6+ 2 CD
7.	Планирани и утвърдени разходи за персонал и отчетени разходи по ПРБ за 2023 г.	3
8.	Писмо вх. № 50-01-68 от 31.07.2024 г., изх. 50-01-68 от 11.06.2024 г., от дирекция ФО; вътрешни правила, указания, справка относно размера на субсидиите общо за делегираните от държавата дейности, общата изравнителна субсидия за местни дейности, целевата субсидия за капиталови разходи и трансферите за други целеви разходи за общините за периода от 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г. (прил. 27) и др.	5+ 1 CD
9.	Писмо вх. № 50-01-68 от 19.06.2024 г., изх. № 50-01-68 от 25.06.2024 г. от дирекция ДС относно контролни дейности при проверка спазването на чл. 87, ал. 1 от ЗПФ; справки, контролни листа, отчети и анализи	1+ 1 CD
10.	Писмо изх. № 50-01-68 от 22.07.2024 г., от дирекция ДР; указания, стандарти, методологии и прогнози, изготвени от МФ; писма/уведомления до ПРБ в изпълнение на утвърдената от министъра на финансите „Контролна процедура за предприемане на мерки за недопускане на превишение на определените максимални размери на	5+ 1 CD

№	Одитни доказателства	Брой стр.
	ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от ПРБ“.	
11.	Писмо изх. № 50-01-68 от 08.07.2024 г., от дирекция ДР документи относно извършване на промени по чл. 109 и чл. 110 от ЗПФ	2+ 2 CD
12.	Писмо вх. № 50-01-68 от 16.07.2024 г., изх. № 50-01-68 от 24.07.2024 г. от дирекция „Европейски въпроси и политики“ относно основни макроикономически показатели за 2022 г.	3
13.	Писмо изх. № 50-01-68 от 19.07.2024 г., от дирекция ДС; указания, стандарти, методология и прогнози, изготвени от МФ; справка за заложен лимити по ПРБ и предоставени трансфери по тримесечия (т. 2, прил. 1); информация за дефицит/излишък на сектор „Държавно управление“ (т.3); информация относно състоянието и разходването на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи за 2023 г. (т. 16); писмо от Института за анализи и прогнози № 98 от 31.07.2024 г. и др.	6+ 1 CD
14.	Писмо изх. № 50-01-68 от 17.07.2024 г. от дирекция ДД относно информация за размера на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ за 2023 г.	1
15.	Планирани и утвърдени тавани на разходите и отчетени разходи от ПРБ за 2023 г.	4
16.	Писмо изх. № 50-01-68 от 19.07.2024 г. от дирекция „Бюджет“; указания, стандарти, методология и прогнози, изготвени от МФ; Справка за отразяване на становищата, получени след съгласуване на проекта на РМС за одобряване на законопроект за ДБРБ за 2022 г. по чл. 32 от УПМСНА и др.	8+ 1 CD
17.	Писмо изх. № 50-01-68 от 23.07.2024 г. от дирекция ДС с информация от АДФИ относно длъжностните лица, оправомощени от министъра на финансите през 2023 г. да съставят АУАН и да издават НП за нарушения на ЗПФ	6
18.	Писмо изх. № 50-01-68 от 14.06.2024 г. от дирекция ДР с приложения справки: за макс. р-р на ангажиментите за разходи, поети през 2023 г. и за макс. р-р на новите задължения за разходи, натрупани през 2023 г. на ПРБ по ДБ; за брой и обща ст-ст на извършените промени по бюджетите на ПРБ по ДБ през 2023 г.; за приети ПМС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ (без общини) за сметка на ЦБ за 2023 г.; за промените по бюджетите на ПРБ по ДБ по показатели и др.; списък на длъжностни лица; вътрешни правила и др..	9+ 2 CD
19.	Писмо вх. № 50-01-68 от 16.07.2024 г., изх. № 50-01-68 от 24.07.2024 г. с информация дирекция ФО	7+ 1 CD

Списък

**на по-важните нормативни и вътрешни актове, имащи отношение към одита на
отчета за изпълнението на ДБ на Р. България
за периода от 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г.**

1. Закон за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2023 г., (Обн., ДВ, бр. 66 от 1.08.2023 г., в сила от 1.01.2023 г., с изтекъл срок на действие)
2. Закон за Сметната палата, (Обн., ДВ, бр. 12 от 13.02.2015 г., посл. изм. касаещо одитирания период ДВ, бр. 84 от 6.10.2023 г., в сила от 6.10.2023 г.)
3. Закон за публичните финанси, (Обн., ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., посл. изм. бр. 98 от 17.11.2020 г., в сила от 17.11.2020 г.)
4. Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор, (Обн., ДВ, бр. 21 от 10.03.2006 г., посл. изм., бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г.)
5. Закон за вътрешния одит в публичния сектор, (Обн., ДВ, бр. 27 от 31.03.2006 г., посл. изм. и доп., бр. 100 от 20.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.)
6. Постановление № 108 от 09.08.2023 г. за изпълнението на ДБ на Р. България за 2023 г. (Обн. ДВ, бр. 69 от 11.08.2023 г., в сила от 01.01.2023 г. с изключение на §§1 и 2, в сила от деня на обнародването)
7. РМС № 38 от 27.01.2022 г. за бюджетната процедура за 2023 г.
8. РМС № 268 от 27.04.2022 година за одобряване на СБП за периода 2023- 2025 г.
9. РМС 459 от 05.07.2023 г. за одобряване на проекта на ЗДБРБ за 2023 г. и на Актуализираната СБП за периода 2023-2025 г. като мотиви към него
10. Устройствен правилник на Министерството на финансите, (приет с ПМС № 353 от 2016 г., обн., ДВ, бр. 100 от 16.12.2016 г. посл. изм., касаещо одитирания период бр. 63 от 25.07.2023 г., в сила от 01.08.2023 г.)
11. РМС № 850 от 28.10.2022 г. за изменение на РМС № 52 от 03.02.2022 г. за утвърждаване на класификация на областите на политики/функционалните области и бюджетните програми от компетентността и отговорността на съответния първостепенен разпоредител с бюджет (ПРБ), чийто бюджет се включва в ДБ, с изключение на ПРБ по бюджетите на Народното събрание и на съдебната власт, за периода 2022-2025 г.
12. ДДС № 01 от 18.01.2023 г. за изготвянето и представянето през 2023 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от ЕС и на сметките за чужди средства
13. ДДС № 02 от 28.03.2023 г.; ДДС № 04 от 22.06.2023 г. и ДДС № 06 от 25.09.2023 г. за изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация към 31.03.2023 г.; към 30.06.2023 г. и към 30.09.2023 г. на бюджетните организации
14. ДДС № 05 от 30.06.2023 г. за обслужване на сметки и плащания на бюджетни организации – основни въпроси и изисквания, процедури за централизация и технология за плащания чрез СЕБРА
15. ДДС № 07 от 28.11.2023 г. за годишно приключване на банковите сметки на бюджетните организации за 2023 г. и въпроси, свързани с банковото обслужване през 2024 г.
16. ДДС № 08 от 21.12.2023 г. за годишното счетоводно приключване и представяне на годишните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация за 2023 г., както и публикуване на годишните финансови отчети за 2023 г. на бюджетните организации.
17. ДДС № 09 от 23.12.2022 г. Единна бюджетна класификация за 2023 г., актуализирано с т. 36 на ДДС №4 от 2023 г.

18. ДР № 1 от 11.01.2023 г. Указания за съдържанието, реда и сроковете за представяне в МФ на заявките за лимити за плащания и друга информация до приемането на ЗДБРБ за 2023 г. и постановлението за неговото изпълнение

19. ДР № 2 от 31.05.2023 г. Указание за изменение и допълнение на Указание ДР № 1 от 11.01.2023 г.

20. ДР № 3 от 16.08.2023 г. Указания за изпълнението на ДБ на сметките за средства от ЕС за 2023 г.

21. ДР № 4 от 16.08.2023 г. Указания за съдържанието, реда и сроковете за представяне в МФ на заявките за лимити за плащания през 2023 г.

22. БЮ № 2 от 07.04.2023 г. Указания за определяне на формата, съдържанието и сроковете за съставянето и представянето на тримесечна информация за разходите по бюджетни програми за 2023 г. от ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет

23. БЮ № 3 от 24.07.2023 г. Указания за формата, съдържанието и сроковете за съставяне и представяне на подробен отчет към полугодieto и за годината за изпълнението на програмните бюджети за 2023 г. от ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет

24. РМС № 337 от 02.05.2023 г. за изменение и допълнение на РМС №280 от 2022 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2023 г

25. Приложение № 1 към чл. 51 от ЗДБРБ за 2023 г. Механизъм за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2023 г.

26. Вътрешни правила за организацията на документооборота и общи изисквания и процедури за касовото изпълнение на централния бюджет, утв. със Заповед № ЗМФ-311 от 03.05.2022 г. (отм.); утв. със Заповед № ЗМФ-60 от 20.01.2023 г. (отм.) и утв. със Заповед № ЗМФ-572 от 16.08.2023 г.

27. Вътрешни правила за финансовото управление и контрол при касовото изпълнение на ЦБ и ДБ, утв. със Заповед № ЗМФ-1096 от 22.11.2021 г., (отм.); утв. със Заповед № ЗМФ-130 от 08.02.2023 г. (отм.) и утвърдени със Заповед № ЗМФ-571 от 16.08.2023 г

28. Вътрешни правила за управление на потребителските права в Информационната система на общините, Информационната система за управление на държавното съкровище и Централния регистър на общинския дълг, утв. със Заповед № ЗМФ-900 от 2018 г. (отм.), и утв. със Заповед № ЗМФ-468 от 26.06.2023 г.

29. Вътрешни правила на дирекция „Финанси на общините“ относно информационните потоци, свързани с планирането и изпълнението на бюджетите на общините, утв. със Заповед № ЗМФ № 492 от 20.07.2020 г.

30. Вътрешни правила на дирекция „Държавни разходи“ за процедурите при осъществяване на проверки и контрол при определяне на лимити за плащания, централизирано заплащане на данъци и осигурителни вноски и нареждане за преводна субсидия/трансфер в СЕБРА, утв. със Заповед № ЗМФ-134 от 2021 г. (отм.) и утв. със Заповед № ЗМФ-791 от 03.10.2023 г.

31. Контролна процедура за предприемане на мерки за недопускане на превишение на определените максимални размери на ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от първостепенните разпоредители с бюджет, утв. със Заповед на министъра № ЗМФ-1065 от 09.11.2017 г.

32. Функционални и длъжностни характеристики

33. Контролни процедури, контролни листа, списъци на длъжностни лица за извършване на контролни дейности и др.

**Степен на изпълнение
на утвърдените със ЗДБРБ за 2023 г. приходи, помощи и дарения**

(хил. лв.)

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2023 г.	Отчет ДБ 2023 г.	Разлика	Изпълнение, %
к. 1	к. 2	к. 3	к. 4	к. 5 = к. 4 - к. 3	к. 6 = к. 4 / к. 3
I.	ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	40 810 564,6	39 785 033,7	-1 025 530,9	97,5%
1.	Данъчни приходи	35 559 400,0	34 349 832,1	-1 209 567,9	96,6%
1.1.	Корпоративен данък	5 404 330,0	4 823 417,4	-580 912,6	89,3%
1.2.	Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на ЮЛ	105 670,0	91 409,3	-14 260,7	86,5%
1.3.	Данъци върху доходите на физически лица	6 100 000,0	6 291 998,9	191 998,9	103,1%
1.4.	Данък върху добавената стойност	17 005 000,0	16 216 494,1	-788 505,9	95,4%
1.5.	Акцизи	5 939 000,0	6 147 950,6	208 950,6	103,5%
1.6.	Данък върху застрахователните премии	57 500,0	60 316,2	2 816,2	104,9%
1.7.	Мита и митнически такси	405 000,0	322 677,0	-82 323,0	79,7%
1.8.	Други данъци	542 900,0	395 568,6	-147 331,4	72,9%
2.	Неданъчни приходи	5 250 664,6	5 429 910,0	179 245,4	103,4%
3.	Помощи и дарения	500,0	5 291,6	4 791,6	x

**Степен на изпълнение
на утвърдените със ЗДБРБ за 2023 г. разходи, бюджетни взаимоотношения, вноски в
общия бюджет на ЕС, бюджетно салдо и финансиране**

(хил. лв.)

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2023 г.	Отчет ДБ 2023 г.	Разлика	Изпълнение, %
к. 1	к. 2	к. 3	к. 4	к. 5 = к. 4 - к. 3	к. 6 = к. 4 / к. 3
II.	РАЗХОДИ	22 252 283,5	19 541 374,7	-2 710 908,8	87,8%
1.	Текущи разходи	18 553 314,0	15 612 565,1	-2 940 748,9	84,1%
	в т.ч.:				
1.1.	Персонал	8 627 894,1	8 498 644,9	-129 249,2	98,5%
1.2.	Субсидии и други текущи трансфери	1 588 361,3	1 454 570,7	-133 790,6	91,6%
1.2.1.	Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия	1 423 969,9	1 270 990,3	-152 979,6	89,3%
1.2.2.	Субсидии и други текущи трансфери за ЮЛНЦ	159 920,9	180 777,1	20 856,2	113,0%
1.2.3.	Субсидии и други текущи трансфери за финансови институции	4 470,5	2 803,3	-1 667,2	62,7%
1.3.	Лихви	784 082,8	782 171,8	-1 911,0	99,8%
1.4.	Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2 230 188,1	1 316 889,3	-913 298,8	59,0%
2.	Капиталови разходи	3 515 589,9	3 824 069,6	308 479,7	108,8%
2.1.	Придобиване на ДМА и основен ремонт	3 234 977,0	3 545 891,3	310 914,3	109,6%
2.2.	Капиталови трансфери	280 612,9	278 178,3	-2 434,6	99,1%
3.	Прираст на държавния резерв (нето)	31 275,1	83 326,5	52 051,4	266,4%
4.	Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	20 704,5	21 413,5	709,0	103,4%
5.	Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	131 400,0	x	x	x
5.1.	По централния бюджет за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	130 000,0	Одобрените разходи по държавния бюджет за 2023 г. за сметка на резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 11 537,1 хил. лв. и изразходваните средства са отчетени по съответните разходни параграфи от Единната бюджетна класификация (ЕБК) по бюджетите на министерствата и ведомствата. По бюджетите на общините като трансфери за други целеви разходи са предоставени средства в размер на 117 281,9 хил. лв.		
5.2.	По бюджета на съдебната власт	900,0			x
5.3.	По бюджета на Народното събрание	500,0			x
III.	БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИ), НЕТО	22 531 891,5	23 662 375,6	1 130 484,1	105,0%
1.	Предоставени трансфери за:	22 545 291,5	24 760 607,4	2 215 315,9	109,8%
	в т.ч.:				
1.1.	Общините	7 016 289,2	9 389 597,7	2 373 308,5	133,8%

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2023 г.	Отчет ДБ 2023 г.	Разлика	Изпълнение, %
к. 1	к. 2	к. 3	к. 4	к. 5 = к. 4 - к. 3	к. 6 = к. 4 / к. 3
	от тях:				
1.1.1.	- от централния бюджет	x	8 203 850,0	x	x
	в т.ч.:				
	- за непредвидени и/или неотложни разходи по чл. 1, ал. 2, т. 5.1. от ЗДБРБ за 2023 г., в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	x	117 281,9	x	x
1.1.2.	- от министерства	x	1 185 747,7	x	x
1.2.	ДОО	10 572 946,5	10 251 405,5	-321 541,0	97,0%
1.3.	НЗОК	2 714 315,8	2 718 866,7	4 550,9	100,2%
	в т.ч.				
1.3.1.	- от МЗ	153 282,6	153 136,1	-146,5	99,9%
1.4.	Сметката за средствата от ЕС на Националния фонд	522 757,4	494 628,2	-28 129,2	94,6%
1.5.	Сметката за средствата от ЕС на ДФ „Земеделие“	335 316,2	196 000,0	-139 316,2	58,5%
2.	Получени трансфери от:	13 400,0	1 091 933,8	1 078 533,8	8148,8%
	в т. ч.:				
2.1.	ДОО	7 400,0	9 291,3	1 891,3	125,6%
2.1.1.	- за МТСП	4 000,0	3 879,4	-120,6	97,0%
2.1.2.	- за МТС	250,0	37,7	-212,3	15,1%
2.1.3.	- за МЗ	3 150,0	3 150,0	0,0	100,0%
2.1.4.	- за МО	x	2 224,2	x	x
2.2.	НЗОК	x	164 717,4	x	x
2.2.1.	- за МО	x	134 732,6	x	x
2.2.2.	- за МВР	x	21 861,2	x	x
2.2.3.	- за МТС	x	8 123,6	x	x
2.3.	Възстановени субсидии/ трансфери за централния бюджет от общините	x	36 920,5	x	x
3.	Временни безлихвени заеми от/за централния бюджет (нето)	x	6 298,1	x	x
IV.	ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	2 042 408,2	1 849 862,6	-192 545,6	90,6%
ОБЩО (II+III+IV)		46 826 583,2	45 053 612,8	-1 772 970,3	96,2%
V.	БЮДЖЕТНО САЛДО (I-II-III-IV)	-6 016 018,6	-5 268 579,2	747 439,4	87,6%
VI.	ОПЕРАЦИИ В ЧАСТТА НА ФИНАНСИРАНЕТО - НЕТО	6 016 018,6	5 268 579,2	-747 439,4	87,6%

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

по отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2023 г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет (ДБ) на Република България (РБ) за 2023 г.

Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове на Министерството на финансите (МФ) на изготвянето, структурата, съдържанието, текущото наблюдение и представянето на отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2023 г., както и състоянието на системите за финансово управление и контрол при тези процеси:

1. В съответствие с чл. 138, ал. 1 от ЗПФ, министърът на финансите е изготвил отчет за изпълнението на ДБ на РБ за 2023 г. по показателите, по които е приет, отчет на консолидираната фискална програма въз основа на годишните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет (ПРБ) и отчет на централния бюджет. Отчетът за изпълнение на ДБ на РБ за 2023 г. (ОИДБРБ) е структуриран съгласно изискванията на ЗДБРБ за 2023 г.

2. Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне на отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2023 г. Представянето на ОИДБРБ за 2023 г. в Сметната палата е извършено в срока, определен в чл. 138, ал. 2 от ЗПФ.

3. Установено е съответствие със ЗДБРБ за 2023 г. на показателите по приходите, разходите, трансферите, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането по отчета за изпълнението на ДБ за 2023 г.

3.1. Приходите, помощите и даренията по отчета на ДБ за 2023 г. са в размер на 39 785 033,7 хил. лв. и са с 1 025 530,9 хил. лв. по-малко спрямо приетите със ЗДБРБ за 2023 г. Приходите, помощите и даренията са отчетени вярно и точно по показателите, по които са приети.

3.2. В отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2023 г. са отразени разходи в размер на 19 541 374,7 хил. лв., които са с 2 710 908,8 хил. лв. по-малко от планираните със ЗДБРБ за 2023 г.

3.3. Бюджетното салдо е отрицателно в размер на (-5 268 579,2) хил. лв., и е по-малко със 747 439,4 хил. лв. спрямо планираното със ЗДБРБ за 2023 г.

4. Финансирането на бюджетното салдо включва постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга; постъпленията от приватизация; операциите с чужди средства; операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за бюджетната година, вкл. от преценка на наличните парични средства в чуждестранна валута. В отчета за изпълнението на ДБ за 2023 г., операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 5 268 579,2 хил. лв.

5. В бюджетите на по-голямата част от ПРБ са извършени промени по показателите „максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината“ и „максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината“, при което по първия показател са превишени определените максимални размери от шест ПРБ по ДБ, а по втория от един ПРБ по ДБ, в несъответствие с изискването на чл. 88 от ЗПФ.

6. През одитирания период в МФ са действали вътрешни правила, с които е осъществявано текущо наблюдение на изпълнението на ДБ, както и при изготвянето и представянето му. Контролните дейности, осъществени от съответните дирекции при изпълнението на ДБ, са документирани с образци, приложение към вътрешните правила. Прилаганите процедури в МФ за текущото наблюдение са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

7. Системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на ДБ са в съответствие с изискванията на правната рамка. Функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2023 г. е изготвен и представен при спазване на изискванията на нормативните и вътрешните актове на Министерството на финансите.

Прилаганите процедури за мониторинг са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № 412 от 03.10.2024 г. (Протокол № 37).